

Naročnina mesečno 12 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate.

Podružnica: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Izjaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001—4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Abbonamenti: Mese 12 Lire; Estero, mese 20 Lire, Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti; 10.349 per le inserzioni. Filiale: Novo mesto.

SCOVENECC

Ugoden razvoj bojev na vzhodu

Na Estonskem sta bili obkoljeni dve sovjetski armadi

Bern, 1. avgusta. Ip. Po poročilih, ki prihajajo iz Moskve, se vidi, da je sovjetsko vrhovno poveljstvo pripravljeno na dejstvo, da bodo tri največja ruska mesta in sicer Petrograd, Moskva in Kijev, kmalu zasedena. Tako se poroča iz Moskve, da je močna nemška motorizirana kolona prodrla skozi sovjetske postojanke na severozahodu in je napredovala do Velikih Lukov, kraja, ki leži jugovzhodno od Nevele. Nemška armada, ki šteje najmanj tri divizije, je včeraj izvedla prodor v odseku pri Novorževu.

Severno in južno od Petrograda se nadaljuje prodiranje nemških in finskih oddelkov in je obkoljevanje Petrograda vedno uspešnejše.

V zahodnem odseku se nadaljuje velika bitka pri Smolensku, dasi se ta bitka razvija že precej daleč od tega mesta.

Na jugu pri Kijevu vojska maršala Budjennija nima več na razpolago dovolj orožja in streliva, da bi ovirala nemško prodiranje. Zato so nemški oddelki pri Žitomirju dosegli pomembne uspehe. Toda položaj za sovjetsko vojsko na tem odseku je še bolj kritičen, ker so sovjetski oddelki prešli tu v protiofenzivo, ki pa je, kakor se zdi, že propadla.

Angleški napad na finsko pristanišče

Helsinki, 1. avgusta. Ip. Angleški napad na Linahamari je izzval na vsem Finskem veliko razburjenje in obsojanje Anglije. Angleži so napadli Linahamari, dasi niso v vojnem stanju s Finsko. Finski pristojni krogi izjavljajo, da so v angleški skupini letal bila torpedna letala, ki so se dvignila z neke angleške letalonosilke, prav tako pa so Linahamari napadli sovjetski bombni-

ki vrste »Martins«, ki so prišli iz Murmanska. Od skupno 40 letal je bilo sestreljenih 28 letal.

Neuspeh letalski napad na Helsinki

Helsinki, 1. avg. Ip. Severnovzhodno od jezera Ladoga so finski oddelki sestrelili 11 sovjetskih letal. Reče letalstvo je bombardiralo Exenas, škoda pa je nepomembna.

Danes zjutraj so sovjetska letala napadla Helsinki, napad pa se je popolnoma ponesrečil.

Nemško vojno poročilo

Hitlerjev glavni stan, 1. avgusta. Ip. Vrhovno poveljstvo nemške vojske objavlja:

Boji na vzhodnem bojišču se neizpremenjeno ugodno razvijajo.

Bojna letala so ponoči bombardirala vojaške naprave v Moskvi.

Na morju okoli Anglije je letalstvo potopilo tovorno ladjo s 3.000 tonami in poškodovalo dve

V Petrogradu grade barikade

Finski oddelki so prodrli skozi goreče gozdove

Helsinki, 1. avgusta. Ip. Petrograjska radijska postaja še kar naprej dramatično opisuje položaj in objavlja, da v vsaki petrograjski ulici grade barikade in da bo sovražnik pri svojem prihodu v mesto našel samo kup v dim zavitih razvalin.

Finske čete, zlasti pa motorizirane hitre kolone pod poveljstvom generala Lagosa, ki se vojskujejo v vzhodnem odseku jezera Ladoga, nadaljujejo s svojim prodiranjem po načrtu in pri tem so finske čete že premagale pot skozi

večji ladji. Bojna letala so ponoči uspešno bombardirala pristaniške naprave v vzhodni in jugovzhodni Angliji, prav tako pa tudi letališča v južni Angliji. Minolovci so na Rokavskem prelivu sestrelili štiri angleška lovška letala.

Tudi v noči na 1. avgust so nemška bojna letala napadla vojaške naprave ob Sueškem kanalu.

Sovražnik ni niti podnevi, niti ponoči priletel nad nemško državno ozemlje.

Berlin, 1. avgusta. Ip. Vsi nemški listi objavljajo danes tople in pristranske pozdravne članke italijanskemu ekspedicijskemu zboru, ki je prišel na vzhodno bojišče. Ta dogodek še pogloblja vezi med obema državama in krepi bratstvo med obema narodoma.

Sin maršala Keitela padel na vzhodnem bojišču

Berlin, 1. avg. DNB poroča, da je v bojih na vzhodu padel topn. poročnik Hans Georg Keitel, mlajši sin maršala Keitela.

ogromna področja gozdov, ki so jih beželi Rusi zažgali.

Z baltskega odseka prihajajo poročila, da sta bili popolnoma obkoljeni dve sovjetski armadi in da je bil ta uspeh dosežen zaradi tega, ker je bila na bliskovit način zasedena železniška proga Narva—Petrograd.

Sovjetske čete pa se pod pritiskom in grožnjami političnih komisarjev upirajo brez koristi. Sovjetskim četam v tem odseku pove-

Amerika si ne upa preveč izzivati Japonske

Amerika še ni pripravljena na vojno in želi pridobiti na času

Tokio, 1. avg. Ip. List »Hoch« piše, da Amerika zelo omahuje pri ukrepih proti Japonski in si ne upa Japonske preveč izzivati. Ameriška vlada je namreč prepričana, da ni Amerika dovolj pripravljena, da bi začela vojno proti Japonski na Pacifiku.

Rim, 1. avg. Ip. Politični krogi v Washingtonu so pred kratkim izjavili, da so Združene države sposobne oskrbovati z vsem potrebnim ne samo Anglijo, ampak tudi Rusijo in še druge države, ki bi se hotele pogati v vojno proti osi.

Toda v Rimu opozarjajo na eno važno dejstvo: Ravnatelj velikih amer. jeklarn, Bethlehem Steel Company je javno izjavil, da njegove tovarne ne morejo delati v polnem obsegu, ker nima dovolj železa in kovin. Ravnatelj je dodal, da nima smisla graditi novih tovarn, če primanjkuje surovin.

Tajsko je priznalo Mandžukuo

Tokio, 1. avg. Ip. Japonski tisk podčrtava važnost dogodka, s katerim je Tajsko priznalo Mand-

Anglija skuša izvajati pritisk na Turčijo

Sofija, 1. avg. Ip. Bolgarski tisk spremlja z velikim zanimanjem angleške intrige na Bližnjem Vzhodu. Bolgarski listi poudarjajo, da skuša Anglija s svojimi intrigami in pritiski vplivati na turško politiko.

Bolgarski listi dodajajo, da pritisk, ki ga Anglija izvaja, dokazuje, da se Anglija ne čuti dovolj varna v tem odseku. Kako razne vlade na Bližnjem Vzhodu sprejemajo ta angleški pritisk, se najbolj vidi iz uradnega poročila, ki ga je objavila perzijska vlada v Teheranu, ko zavrača lažnjive trditve angleške propagande.

Izjava perzijske vlade o delovanju tujcev v državi

Teheran, 1. avgusta. Ip. Perzijska uradna poročevalska agencija Pars je izdala uradno poročilo glede propagandnih govorov o bivanju tujcev v Perziji. Te govorice so se med nemško-sovjetsko vojno ojačile in so take, da bi utegnile begati javno mne-

Uspešen napad na Malto

Rim, 1. avg. Ip. Ponoči so italijanski bombniki napadli pomorsko oporišče v La Valletti na Malti in so z bombami velike in srednje vrste uspešno zadeli industrijske in vojaške naprave v pristanišču.

S pomočjo žarometov so sovražni lovi zastoni poskušali preprečiti naše eskadre. Ko so letala odvrгла svoj tovor, so se vsa nepoškodovana vrnila na svoje oporišče.

Ijuje general Kuznecov. Boj obkoljenih armad se bo končal s popolnim uničenjem obkoljene vojske, kajti že dosedaj je imel sovražnik ogromne izgube, medtem pa bodo politični komisarji že našli način, da se bodo rešili na varno s svojo kožo.

Helsinki, 1. avgusta. Ip. Finske čete, zlasti pa motorizirane hitre divizije, po načrtu nadaljujejo s prodiranjem v odseku vzhodno od jezera Ladoga. Finski oddelki so prekorčili obsežno gozdno ozemlje, gozdove pa so sovjetske čete na begu povsod požgale.

Neresnična ameriška poročila

Berlin, 1. avg. Ip. Glasila nemških voj. krogov - »Börsen Zeitung« - zavrača propagandna poročila ameriškega tiska in ameriških radijskih postaj. Ta ameriška poročila govorijo o nekem zastoju vojaških operacij na vzhodu in celo o nekih nemških porazih na vzhodnem bojišču.

List poudarja, da so pisci teh člankov in pa ti radijski napovedovalci zlobni in da prav nič ne razumejo, kaj se dogaja v vzhodni Evropi. Dejansko pa se operacije na vzhodu razvijajo po sestavu in zavezniške vojske so vdrle že zelo globoko v sovražne postojanke in dosegle pomemben uspeh v bitkah, ki so se dosedaj razvile na raznih odsekih. List zaključuje svoj članek, da operacije, ki so v razvoju, pripravljajo nove pomembne uspehe, ki bodo še enkrat postavili na laž trditve angleške in ameriške propagande.

Ameriški tehnični strokovnjaki v severni Irski

Newyork, 1. avgusta. Ip. »Associated Press« poroča, da je prišla nova skupina ameriških tehničnih strokovnjakov na severno Irsko. V tej skupini je 460 ameriških inženirjev. Voda te skupine je izjavila, da so prišli sodelovati pri obnovi in napravi raznih pristaniških zgradb. Ti Amerikanci se bodo naselili v lastni koloniji in bodo imeli lastno policijo in lastno zdravstveno službo. S seboj so pripeljali živila in obleko, da ne bi bili v breme Angliji. (Gazzettino.)

Ameriške intrige z generalom

Madrid, 1. avg. Ip. Španski dnevnik »Arriab« objavlja silovit napad na ameriško vlado zaradi tega, ker je ameriški veleposlanik v Mehiki poklical k sebi generala Mijao, ki je bil med državljansko vojno v Španiji vrhovni poveljnik rdečih vojska. Ameriški veleposlanik se je v Mehiki z generalom Mijao pogajal o tem, kako bi on in njegovi pristaši sodelovali pri zasedbi Kanarskih otokov. Po ameriških namerah bi naj te otoke zasedel general Mijao s svojimi pristaši.

»Arriab« se v svojem članku čudi, kako je mehiška vlada na svojem ozemlju mogla dopustiti takšne pogovore, ki kršijo vzajemnost med špansko govorečimi narodi. Mehiška vlada postaja na ta način soudeležene pri zločinskem poseganju Amerike na špansko posest. (Gazzettino.)

Omejitev prodaje bencina v Ameriki

Washington, 1. avgusta. Ip. Ameriški listi objavljajo, da je notranji minister Ickes ukazal, da morajo ponoči biti zaprte vse prodajalne in trgovine z bencinom v mestih in krajih ob obali Atlantika.

Vojno poročilo štev. 423

Preprečen sovražni napad na konvoj na Sredozemskem morju

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil objavlja:

V pretekli noči so naša letala bombardirala pomorsko oporišče La Valletto (Malta).

Severna Afrika: Delovanje topništva na bojišču pri Tobruku. Nemška letala so metala velike bombe na pristaniške naprave v utrdbi in so izbruhili požari.

Sovražnik je izvedel polet nad Bengazi. Ena smrtna žrtev med civilnim prebivalstvom.

Vzhodna Afrika: Pri Culquabertu (Gondar) so bile naše patrole izredno delavne proti oboroženim sovražnim posadkam, katerim so prizadejale hude izgube. Na ozemlju pri Uolšeftu topniški ogenj in delovanje patrol.

Posamezna angleška letala so popoldne

dne 31. julija preletela nekatere kraje v Siciliji. V Palermo je naše uspešno protiletalsko delovanje prisililo sovražno letalo, da je moralo odvreči bombe na odprto morje. V Messina sta dve bombi, vrženi iz velike višine, padli na središče mesta in je bila ena oseba ubita, nekaj ranjenih, škoda pa je majhna.

Na Sredozemskem morju so sovražna letala poskušala napasti naš konvoj. Lovci iz spremstva pa so sovražna letala razpršili. Eno letalo je sestrelil naš rušilec.

Pri vdornem napadu na pristanišče Malto — napad je bil kronan z uspehom — smo izgubili osem mož, med temi štiri častnike, 19 pa jih pogrešamo.

Naša stirmoglavka letala so na Sredozemskem morju potopila sovražno podmornico.

Kljub odporu uspešno prodiranje madžarskih čet

Madžarske čete so prodrle nad 500 km globoko na sovjetsko ozemlje

Budimpešta, 1. avg. mg. Madžarska brzajavna agencija objavlja, da madžarske motorizirane kolone po zlomu sovražnega odpora nadaljujejo s svojim prodiranjem. V nekem protinapadu je imel sovražnik silno hude izgube. Pri tem spopadu med madžarskimi in sovjetskimi četami so sodelovali tudi madžarski bombniki, ki so zlasti uspešno bombardirali sovjetske tanke.

Madžarska vojska je na svojem odseku z motornimi oddelki, s pehoto in s konjenico razbila sovražno ofenzivo, ki jo je sovražnik začel pred nekaj dnevi. Ves ta čas so se madžarske čete vojskovale brez počitka, s silovitostjo in z drznostjo.

Sedaj pa madžarske čete prodirajo skupno z nemško vojsko. Na vsem odseku madžarske vojske se sovražnik umika, dasi se trudi, da bi zavrl madžarsko prodiranje. Sovjetski vojski na tem odseku poveljuje general Ivanov, ki ima v boju proti Madžarom na razpolago 16 tankovskih in motoriziranih divizij.

Tudi v zadnjih 24. urah je sovražnik poskušal ustaviti Madžare in je izvajal stalne protinapade. Toda vsi ofenzivni sovjetski protinapadi so bili odbiti. Stotine in stotine ujetnikov veča število sovjetskih vojakov, ki so jih Madžari zajeli na svojem odseku. Na vsem svojem odseku so Madžari prodrli za več kot 500 km globoko na sovjetsko ozemlje in skupno z Nemci in z Romuni selaj prodirajo proti Kijevu.

Vse te uspehe pa je madžarska vojska dosegla v glavnem zaradi tega, ker je z bliskovitim napadom preprečila izvedbo sovjetskih načrtov. Sovjetska vojska je računala na razmah velike bitke med Dnjeprom in Dnjestrom, toda ta bitka se sedaj razvija samo v majhne boje. Pri vseh

teh zadnjih bojih so prave čudeže ustvarjale madžarske motorizirane topniške baterije, ki so s svojo hitrostjo doprinesle največ uspeha. Ker je sovjetska vojska sedaj spet daleč proč od madžarskega ozemlja, so v Budimpešti spet omejili predpise o zatemitviti. Odslej napreje so bo zatemitve začela spet izvajati ob 3.30 ponoči in ne ob 23. uri, kakor ob izbruhu vojne z Rusijo.

Znaki sovjetskega razsula:

Amerikanci nameravajo pošiljati bencin za ruska letala

Washington, 1. avg. Ip. List »Newyork Times« objavlja članek o potovanju Rooseveltovega zaupnika Hopkinsa v Moskvo in pravi, da to potovanje potrjuje veliko zanimanje, ki ga ima ameriška vlada za odpor sovjetskih vojska proti zavezniškim armadam, ki se vojskujejo, da bi zatrle bojiševizem.

List piše, da je Hopkins odpotoval v Moskvo, ker je dobil od Roosevelta nenadno naročilo, naj gre v Rusijo, kjer naj se pouči o dejanskem položaju, zlasti pa naj v Ameriko poroča o vojaških potrebah sovjetske vojske. Roosevelt želi na vsak način podpirati sovjetsko armado, toda njegova pomoč je pač zelo omejena, ker so vsa ameriška sredstva tako rekoč pridržana za Anglijo.

Nadzornik ameriške petrolejske industrije pa je zahteval, naj se takoj izdela 10.000 kovinskih sodov za dovoz bencina v Sovjetsko Rusijo, ta

bencin pa bi bil na razpolago predvsem sovjetskemu letalstvu. Istočasno je bilo v Ameriki objavljeno, da tam proučujejo možnosti, kako bi se izčisti petrolejski proizvodi pošiljali v Rusijo s cisternskimi ladjami.

Vse te ameriške priprave pa imajo seveda bolj propagandni pomen. Toda ameriška propaganda nima vedno srečne roke. To se vidi iz izjav, ki jih je podal veleposlanik Venezuele v Ameriki, Diogenes Escalante, ki se je vrnil na svoje mesto v Washington. Casnikarjem je izjavil, da so v državah Južne Amerike s silnim nezadovoljstvom sprejeli izjavo poslanca Clarka, ki je poudaril, naj ameriška vojska zasede vso Južno Ameriko. V Južni Ameriki so tudi zelo nezpoloženi proti washingtonski vladi, ker Amerika vkljub vsem svojem obljubam ne kupuje dovolj proizvodov in pridelkov držav Južne Amerike.

Amerika preži tudi na rusko dediščino

Berlin, 1. avgusta. mg. Nemški listi objavljajo pod različnimi naslovi poročila o razgovorih, ki jih je imel Hopkins v Moskvi s sovjetskimi diktatorjem Stalinom. Kajti razgovori so bili zelo osebni in sta bila navzoča tudi komisar za zunanje zadeve Molotov in ameriški veleposlanik Steinhardt. Še isti večer je Rooseveltov odposlanec v Moskvi smatral za potrebno, da poda izjavo inozemskim časnikarjem. Tako so se o Hopkinsovem obisku v Moskvi izvedele podrobnosti, v prvi vrsti pa ta, da se je Stalin Hopkinsu iz vsega srca zahvaljeval za osebno poslanico, ki jo je Roosevelt poslal Stalinu. V tej poslanici si namreč Roosevelt domišlja, da lahko sporoči boljševizmu poglavarju, da ves ameriški narod občuduje odpor rdeče vojske, zlasti pa občuduje dejstvo, da se rdeča vojska vojskuje za »svobodo« človeštva.

Hopkinsove obljube

Roosevelt pa je hotel Stalinu predvsem sporočiti, da bo ameriška republika dejansko podpirala Rusijo v boju proti hitlerjevski Nemčiji. Hopkins je nato dal razumeti, da je glavni cilj njegovega potovanja v Moskvo ta, da bi določil tesno sodelovanje med obema državama in sicer na vojaškem, političnem in gospodarskem polju. Kako bodo Sovjeti dobavali v Ameriki plačevali, po njegovih izjavah ni važno. Za vojno gradivo iz Amerike in Anglije bo Rusija pošiljala kovine in poljedelske pridelke. Ni izključeno, da bi ameriška vlada zakon o posojanju in najemanju začela izvajati tudi na korist sovjetske Rusije.

Iz vsega tega dogovarjanja med Ameriko in Rusijo pa se vidi, da namerava Roosevelt znova po svoje zmanjšati Monroejevo načelo. Kakor je to načelo izrazil v vprašanju pomoči Angliji, tako bo tudi sedaj skušal uresničiti namen ameriškega imperializma na območju sovjetske Rusije. Amerika se namreč zlasti zanima za sovjetska mornarska in letalska oporišča na Daljnem vzhodu in ameriški strokovnjaki menijo, da bodo ta oporišča v vzhodni Sibiriji še izrednega pomena za zaključek te ogromne svetovne vojne.

Toda Amerika ne računa preveč na to, da bi s teh sibirskih oporišč podpirala sovjetsko Rusijo, temveč si želi predvsem zgraditi oporišča, ki bi bila nevarna Japonci. Bolj ko podpirati Rusijo misli Amerika pospeševati dovoz vojnega gradiva maršalu Cankarju na Kitajsko. Sovjetski oblastniki prav dobro vedo za vse te ameriške namene in se zavedajo, da bo iz vsega tega sovjetska Rusija zamogla iz Amerike dobiti le malo zase. Vendar pa je položaj sovjetske vlade tak, da mora Rusija pristati na vse izredne želje ameriške vlade. Sicer pa se sovjetska vlada zaveda, da stališča, da obljube veljajo pač toliko, kolikor so stvarna, pogodbe in pakti pa tudi nič več. Če bi se maršalu Vorosilovu in ostalima dvema maršaloma posrečilo zadržati protiboljševske vojske, tedaj bi Rusom seveda zadostovalo nekaj divizij, da bi sitne in nevarne Amerikance pogladi onstran Behringovega preliva.

Stalin mora kloniti pod pritiskom plutokratov

Zato je treba pač predvidevati, da bo Stalin pristal na vse Rooseveltove pogoje, kakor je že pristal na pogoje voditelja evropske plutokracije — Churchilla. Na Churchillovo zahtevo je moral Stalin pristati na pogodbo s Poljsko in je bila v Londonu podpisana pogodba med sovjetskimi veleposlanikom Majskim in begunsko poljsko vlado v Londonu. Ta pogodba je seveda za Stalina velika klopota, ker je moral preklicati vse svoje poteze proti bivši Poljski. Toda tudi to pogodbo je Stalin končno še lahko prenesel, ker jo je podpisal pač z neko fantomsko vlado, ki nima nobene oblasti, kakor je tudi njegova sovjetska vlada ne bo kmalu več imela.

Lahko pa se računa, da bo Stalin iz Poljakov, ki žive kot ujetniki v Rusiji, sestavil kakih 15 poljskih divizij. Potem ko bo boljševiki v septembru 1. 1939 zasedli svoj del Poljske, pa so prepeljali nasilno v Sibirijo okrog 200.000 Poljakov in le malo verjetno je, da bi te žrtve boljševskega nasilstva bile kaj dobri vojniki za sovjetsko stvar. Dobri vojniki v teh poljskih oddelkih bodo samo tisti, ki jim bodo za hrbiti stali politični komisarji z naperjenimi revolverji in strojnimi.

To pogodbo med Poljsko in Sovjetsko Rusijo je moral Stalin že podpisati pod angleškim in posledično tudi pod ameriškim pritiskom. Kakšno podrejeno vlogo je pri tej pogodbi že moral igrati Stalin, se vidi iz govora, ki ga je ob podpisu te pogodbe v Londonu imel Churchill, ki je izjavil:

»Današnji dogodek povezuje med seboj dve državi v vzhodni Evropi in obe državi se vojskujejo zato, da bi branili človeške pravice. Pogodba pa tudi potrjuje dejstvo, da se je na stotine milijonov ljudi po vsem svetu zbralo, da bi skupno

korakali proti razbojnikom, katerih kleta oblast mora biti za vedno zatrta.«

Diplomatski urednik listov podjetja Scherl piše, da je ta izjava tolikšna, da jo je treba prihraniti in jo predložiti razsodbi zgodovine. Boljševske rdeče armade so naj torej voljskulejo za človeške pravice, seveda pa so te pravice pravice plutokratskih in židovskih gospodarjev v Ameriki in v Angliji.

Rusija v objemu ameriških imperialističnih ciljev

V tej luči pa ima Hopkinsov obisk v Moskvi poseben pomen in tudi dovolj nazorno pojasnjuje namene ameriške vlade. Roosevelt hoče zagotoviti sedanjí položaj, da bi si popolnoma zagotovil podporo boljševizma in s to pomočjo bi naj Amerika dosegla vse imperialistične cilje. Amerika pa ima glavne cilje za svoj razmah ravno na Daljnem vzhodu in to na škodo Japonske. Toda Japonska je že spoznala vse te namene in je že začela izvajati tisto, kar smatra za najbolj potrebno.

Teh namenov ameriške in sovjetske politike se je večkrat dotaknil predsednik japonske vlade knez Konoye, ko je časnikarjem izjavil, da je Japonska pripravljena na vse možnosti in da se bo znala upreti sleherni koaliciji.

Pa tudi v Vichyju so odgovorili na te načrte in namene. Tam izjavljajo, da so bili sporazumi z Japonsko podpisani ravno zaradi tega, da se odbijejo vsi nameni in vsi načrti Anglosakoncev, ki so s svojim pohodom v Sirijo dokazali, kakšne namene imajo s Francijo. Sporazum z Japonsko je bil sklenjen na osebno pobudo francoskega državnega poglavarja maršala Petaina, ki je spoznal, kakšna nevarnost grozi Indokini. Petain Sije ni mogel rešiti, rešil pa je Indokino in to s sodelovanjem med Francijo in Japonsko.

Prazno ameriško besedičenje

Berlin, 1. avg. lp. »Politična in diplomatska korespondenca« piše, da je bil Hopkins poslan v Moskvo zato, da bi Stalinu zagotovil, da bo Amerika z vsemi svojimi silami in z vso simpatijo podpirala boljševike. Vse to ameriško delovanje dokazuje, da ameriški voditelji niso samo sovražniki kulture in civilizacije, ki jo sicer oznanjajo ameriškemu prebivalstvu. Ta kultura in ta civilizacija pa sta ravno v največji nevarnosti pred boljševiki.

Nemci izpustili grške ujetnike

Solun, 1. avg. lp. Nemške oblasti so izpustile 300 grških ujetnikov, ki so bili ujeti na Kreti.

Španski delavci na delo v Nemčijo

Madrid, 1. avgusta. lp. V Madrid je prišla nemška komisija, ki se bo s špansko vlado pogajala za to, da bi skupine španskih delavcev prišle na delo v Nemčijo. Nemško komisijo so na postaji v Madridu pozdravili zastopniki vlade in voditelji falange.

Delež nemških pionirjev pri zavzemanju utrd na vzhodu

Nemški vojni poročevalec Hans Kvapil poroča v nemških listih o velikem in važnem delovanju nemških pionirjev na vzhodu ter med drugim pravi:

Sunkoviti udarci oklepni oddelkov zadnjih dni bi bili nemogoči, ko bi nemški pionirji ne bili zmogli svojega velikega dela. Tako popisuje nato nemški sunek pri Hulsku, kjer so Nemci hoteli zavzeti onstran reke ležeče bunkerje. Treba pa je bilo preplaviti reko ter potem razstreliti utrdbo ter postaviti svoje utrjeno mostišče. Napad je bil določen na pol štirihi jutraj. »Naši pionirji so pripravljani. Ura je tri! Še pol ure časa. Ura je 3.15, ura je 3.20, ura je 3.25! Živci so do skrajnosti napeti. Čez pet minut bodo spet mirni. Vedno je tako. Ura je pol štirihi!

V trenutku zarjavejo težke nemške granate. Tamkaj na hribčku na oni strani udarjajo granate druga za drugo. Isti hip pa že naši pionirji odveslajo od obrežja. Veslajo zagrizeno trdovratno, vsak hip pričakuje, da vanje udari sovražna granata. Zakaj, tudi sovražnik ne spi ter dobro ve, za kaj gre. Bore se za zadnjo utrjeno črto, za katero potem ni nobene več, ki bi mogla zadržati nemške armade. Dolga leta so to črto utrjevali ter porabljali najboljši material ter najbolj

Goriška s svojimi izdelki na ljubljanskem velesejmu

Ljubljana, 31. julija.

Ko potekajo prve priprave za ljubljanski velesejme, za čigar obstanek po volji vlade in po živem zanimanju Visokega Komisarja Eksc. Grazio- lija ne bo treba več skrbeti, pa kar naprej prihajajo priprave za izvedbo iz italijanskih pokrajin.

Ta manifestacija hoče zopet potrditi možnost Slovenije ter hkratu v glavnih obrisih prikazati uspehe narodnega gospodarstva, za to dobiva poseben pomen in veljavo. Ta pomen je docela razumel Eksc. Gavani, ki je odločil, naj se goriška pokrajina udeleži velesejma in pomaga pri njegovem uspehu.

Prispevek soške zemlje na ljubljanskem velesejmu bo prispevek prve vrste, ki bo z izdelavo na poljedelskem, gospodarskem in industrijskem pod-

ročju prikazoval uspehe in pridobitve zadnjih dvajsetih let, ki vsi nosijo plemeniti pečat fašistovskega snopa.

Med goriško industrijo, ki bo navzoča na velesejmu, je treba zlasti omeniti cementno industrijo iz Plav ob Soči. Ta predstavlja močnega industrijskega sklopa, obnovljen in ojačen v znamenju vladne avtarije. Prav ta še enkrat dokazuje voljo Mussolinijeve Italije, da bo korakala in zmaga.

Sosednja goriška pokrajina se bo udeležila velesejma tudi s svojimi kmetijskimi pridelki, z obrtjo, med katero je omeniti idrijske čipke ter solkanske pohištvo, ki ima že stoletno izročilo.

Razstava, ki bo dokumentarna značaja in o kateri bomo še obširno pisali, zaradi tega dobiva v novi italijanski pokrajini posebno važnost.

s tem zlato dokazalo, da se odpoveduje gospodstvu, ki ga je stotletja igralo v gospodarstvu. V bodočnosti bo morala država naložiti velike količine surovin, kakor hitro bo prilagojena za to. Te surovine in pa deloma moč in ne več zlato bodo v bodočnosti krile obtok bankovcev.

Redna skupščina Zveze industrijcev. Redna skupščina Zveze industrijcev bo v četrtek, dne 14. avgusta t. l. ob 10. uri predpoldne v mali sejni dvorani Trgovsko-industrijske zbornice v Ljubljani, Bethovnova ulica 10, pritičje desno. Dnevni red skupščine: 1) Otvoritev skupščine, 2) Poslovno poročilo, 3) Računski zaključek za leto 1940 in poročilo nadzorstvenega odbora, 4) Določitev proračuna za leto 1941 ter določitev letne članarine in vpisnine novih članov. Pooblastilo upravi za ureditev personalnih vprašanj zaradi osiguranja proračunskega ravnovesja, 5) Raznoročje.

Inozemsko premoženje na Spodnjem Stajerskem. Kranjskem in Koroškem. Na osnovi posebne odredbe nemškega ministrskega sveta za državno obrambo z dne 15. julija 1941. je nemški finančni minister pooblaščen izdati določbe o prijavi in premoženja na Spodnjem Stajerskem, Kranjskem in Koroškem, kakor sploh na vseh krajih sedenih po nemški vojski. On lahko odredi, da so od njega določene oblasti upravičene zahtevati pojasnila o vseh poslovnih okoliščinah, kakor tudi vpogled v knjige in listine. Prijavitelj je treba: 1) Tuje državljanke, ki se nahajajo na omenjenih ozemljih; 2) kdo v omenjenih ozemljih opravlja ali poseduje inozemsko premoženje; ga ima v oskrbi ali ga čuva; 3) če kdo dobičuje v inozemstvu živčemu kako dajatev ali storitev; 4) voditelje ali sicer za zastopstvo ali upravo upravičene osebe jurističnih oseb zasebnega prava, osebnih združenj, združenj, ustanov ali siceršnjih imetij, ki služijo določenim namenom, pri katerih so udeleženi inozemci ali imajo svoj sedež, odnosno podružnico v omenjenih ozemljih. Polnomočja, ki jih je dobil s to naredbo nemški finančni minister na Spodnjem Stajerskem, Kranjskem in Koroškem, ki je pripadlo Nemčiji izjava v sporazumu s šefom civilne uprave in z državnim komisarjem, oziroma vojaškim poveljstvom. Naredba stopi v veljavo teden dni po objavi v nemškem uradnem listu.

Kako je urejeno nadzorstvo nad trgovino v Cr- zavi. Kakor je naš list že poročal, je poverjeno fašistični stranki po vsej državi nadzorstvo nad trgovino. To nadzorstvo se že povsod dosledno izvaja in je imelo za posledico 20% znižanje cen življenjskim potrebščinam. Življenjske potrebščine, nad katerimi izvaja fašistična stranka nadzorstvo so razdeljene v tri skupine: 1) Blago domačega narodnega trga, kateremu določa osrednje vodstvo stranke cene v prodaji na debelo in v drobni prodaji. 2) Blago domačega narodnega trga z majhnimi razlikami po posameznih provincah. Pri tem blagu določa osrednji odbor cene na debelo in daje smernice, kako naj krajevni trankini odbori določajo cene za drobno prodajo. 3) Blago krajevnih trgov, kateremu po navodilih osrednjega odbora določajo cene provincialni trankini odbori. Prodajalci morajo vidno na blagu naznačiti cene, ki jih določijo stranka. Pretekli teden so naredili v Milanu splošen pregled trga in tržnih cen od ranega jutra do poznega večera. Kršitci so bili od stranke in policije drakončno kaznovani.

Sintetični gumilak v Italiji. Italijanska kemična industrija pripravlja novo vrsto specialnega sintetičnega gumilaka, sposobnega za fabrikacijo to- nografskih plošč, za lakiranje pohištva itd. To je važen napredek na polju avtarije v domači kemični industriji. Pred sedanjo vojno je morala Italija uvažati več milijonov kilogramov gumilaka iz Nizozemske Indije in Anglije. Tudi trust I. G. Far- ben je začel izdelovati umetni gumilak, ki v vsem nadomešča naravnega.

Francoska zunanja trgovina. L'Informazione Economica Italiana poroča: Položaj francoske trgovine z inozemstvom je sedaj tale: Francija trenutno izvažata v Nemčijo štirikrat toliko, kakor pa iz nje uvažata. Tudi v Belgijo več izvažata, kakor pa uvažata iz nje. Čeprav so na morju zaradi vojne velike težave, je Francija vendar uvozila preko morja iz Brazilije približno toliko blaga, kolikor pa neobhodno potrebuje, trgovina z republiko Čile pa je popolnoma zastala. Pravkar se vrše pogajanja za klirinško pogodbo med Francijo in Dansko preko Berlina. Nova pogodba s Finsko predvideva mnogostransko izmenjavo blaga in tudi pogodba z Nizozemsko je že omogočila obnovo blagovnega prometa med Francijo in Nizozemsko.

Hrvaška perutnina. Po zadnjih podatkih je na Hrvaškem okoli 9 milijonov glav perutnine. Vrednost perutninarke proizvodnje v širšem smislu (torej neizvzemši jajca, perje itd.) presega letno eno milijardo dinarjev. V izvozu so jajca na Hrvaškem na drugem mestu takoj za lesom. Izvoz perutnine je torej večji, kot izvoz goveda, konj, svinj, ali ovac, če vzame vsako vrsto posebej, kajti izvoz perutnine in jajc dosega 30% vrednosti celokupnega izvoza živine ali živalskih produktov. Kot posebna specialiteta je znan na Hrvaškem »zagorski puran«, ki ga zelo dobro poznajo na vseh svetovnih trgih. Izvažali so ga v Anglijo, Švico, Nemčijo, Italijo, Belgijo, da celo v Francijo, ki ima sama zelo odlične purane in niso čutili nikakega pomanjkanja puranov, pač pa so vedeli ceniti kakovost hrvaškega purana. Samo izvoz puranov je vrgel Hrvaški letno okoli 3000 ton v vrednosti 40 milijonov dinarjev. Sedaj ga izvažajo največ v Nemčijo, kamor gre tudi največ hrvaških jajc, za tem pa v Italijo, Češko-Moravski protektorat in v Švico. Kokošereja je v severnih hrvaških pokrajinah na višku.

Rižev monopol v Bolgariji. Iz Sofije poročajo, da je na podlagi sklepa ministrskega sveta proglašena celokupna trgovina z rižem za državni monopol. Monopol nad rižem bo izvajalo državno žitno ravnanje.

Cerkev in država v Španiji

Vatikan, 25. julija.

Kakor znano, je bil dne 7. junija letošnjega leta med špansko vlado in sveto Stolico podpisan dogovor, kjer so urejene razne zadeve, ki se tičejo cerkvenega življenja na Španskem. Med drugim je v tem dogovoru dogovorjeno, da bo čimprej med Cerkvijo in špansko državo sklenjen konkordat, kateri bo uredil vsa vprašanja. Dotlej pa je ta dogovor uredil predvsem vprašanje škofovskih imenovanj.

V prihodnje bodo španski škofje imenovani drugače, kakor so bili imenovani na podlagi prejšnjih konkordatov med Cerkvijo in španskimi kralji. Na podlagi konkordatov iz leta 1753 in 1851 je španski kralj imel veliko pravico pri imenovanju španskih škofov: Kadarkoli je postal kak škofovski sedež na Španskem prazen, je španski kralj smel papežu predložiti svojega kandidata v imenovanje. Po novem dogovoru je Vatikan španskemu državnemu poglavarju sicer še priznal nekaj predprav, vendar tako, da v tem v ničemer ni prikrasjena svobodna odločitev Cerkve. Po novem dogovoru pa je papežev nuncij po prejšnjih pogajanjih z vlado izbral 6 imen, katere bo potem predložil sv. Očetu v izbiro. Izmed teh šestih potem sv. Oče izbere trojico ter jo po svojem nunciju predloži španskemu državnemu poglavarju, nakar sme ta izmed te trojice papežu predložiti v imenovanje tistega, ki ga želi. Po tem postopku je nemogoče, da bi državna oblast mogla vsiliti Cerkvi v imenovanje takega škofa, ki si ga Cerkve ne želi.

V drugih zadevah je v tem dogovoru sklenjeno in dogovorjeno, da španska država, kar se tiče zadev, ki se tičejo tudi Cerkve, v ničemer ne bo samolastno ukrepala, ne da bi se poprej sporazumela tudi s Cerkvijo. Poleg tega je dogovorjeno, da se bo španska vlada v smislu prejšnjih konkordatov ravnala tako, da bo priznavala katoliško vero kot edino vero španskega naroda ter bo Cerkvi pustila svobodo, da bo tudi moralno vzgojo španske mladine mogla nadzorovati.

Dalje dogovor opozarja na zakone, ki so že doslej bili spremenjeni v smislu naukov, katoliške cerkve: Dne 12. marca leta 1938 je bil odpravljen zakon iz leta 1932 glede civilne proke ter je bila spet uvedena katoliška cerkvena poroka. Dne 20. septembra 1938 je bil spet uveden katoliški verouk v šolah ter so katoliške zasebne šole postale enakopravne z državnimi šolami. V uvodu v to postavbo je rečeno: »Katoliška vera je vodilo španske zgodovine, zaradi česar nikakor ne moremo pogrešati temeljitve verske vzgoje in izobrazbe, ki izhaja iz katehizma, iz evangelija, moralke, liturgije, cerkvene zgodovine in apotegetike.« S postavbo od 10. decembra leta 1938 so pokopališča spet postala cerkvena last, dne 2. svečana leta 1939 pa so bili spet dovoljeni in na novo uvedeni prej razpuščeni cerkveni redovi in kongregacije. S postavbo od 23. listopada leta 1939 pa je bila končno odpravljena republikanska postavba, ki je določala, da je zakon ločljiv ter je bila razglasena spet nerazdružljivost katoliškega zakona.

Delo Rdečega križa za osvoboditev vojnih ujetnikov

Posiljanje paketov v inozemska ujetniška taborišča

S trdnim, neumornim in doslednim delom si je priboril Poizvedovalni oddelek RK toliko vnanjih uspehov, da lahko o njih poroča. Za vso to vnanostjo pa se skriva potrpežljivo in vztrajno delo vseh poizvedovalnih delavcev v skromnih, tesnih sobah, ki so v teh treh in pol mesecih opravljali pravo Sisifovo delo. Borili so se z nešteti težavami in jih vedno skušali premagati s predanostjo in nepopustljivostjo, ki edino pelje h končnemu zadovoljivemu cilju.

V prvih tednih dela je izgledalo, da se nikakor ne bo našla sled za pogrešanimi vojaki. Toda iznajdljivost je premagala to prvo oviro in prav kmalu je že obveščevalni odsek poizvedovalne pisarne začel razpošiljati na stotine drobnih obvestil zaskrbljenim svojim in javljati, da je njihov oče, brat ali mož ujet v tem in tem taborišču.

Ko je poizvedovalni oddelek zvedel, kje se po bivši Jugoslaviji nahajajo taborišča vojnih ujetnikov, je takoj poslal na vse strani svoje kurirje, da so šli iskat vse Slovence-ujetnike. Tako je uspelo osvoboditi približno 3000 rodbin morečih negotovosti, ker se jim je sporočilo, da njihov dragi ni mrtev ali ranjen, temveč živ in zdrav v ujetniškem taborišču.

Toda na tisoče je bilo tistih, katerih vsa prizadevnost poizvedovalnega oddelka in njihovih kurirjev ni mogla najti in potolažiti nepotrpežljivo nečakanih svojcev. Takrat so bili v posvetovalni pisarni mračni dnevi, ker je nastopil tisti čas, ko na vsa vprašanja in očitke poizvedovalni delavci niso mogli lajšati tegobne negotovosti povpraševalcev, temveč so morali potrpežljivo poslušati marsikatero trde besede.

Medtem se je delo neumorno dalje in oralo ledino, ki prinaša šele sedaj sadove. Pisalo, prosilo in rotilo se je povsod. Pisma so romala na vse centre Rdečega križa, v Berlin, Sofijo, Budimpešto, Zenevo, na ženevsko podružnico v Belgradu, v Celje in Maribor. Pisalo se je na najvišja poveljstva v Nemčijo. Prosililo se je za spiske ujetnikov. Odgovori so bili taki, da se je obljubljalo izpolniti želja v raznih terminih.

Ta časovna razdobja so potekala, a uspeha ni bilo. Prvi odgovori, ki je bil pozitiven, je prišel iz Budimpešte, češ, da so Slovenci vsi poslani domov. Drugi od ženevske podružnice v Belgradu, da dobimo spisek ujetnikov prav kmalu. Toda liste le ni bilo.

Ponovno se je osebno interveniralo pri RK v Mariboru. Ujetniki se niso bili vstavljeni, niti zapisani, zato seveda tudi imenski spiski niso mogli biti izdani.

Pisali smo tudi na Oberkommando der Wehrmacht, Wehrmachtsaufkunftstelle für Kriegsgefangene und Kriegsgefangene, Referat VI, Berlin W 30, še na Kommandant der Kriegsgefangenen, Wehrkreis XVII, Wien I. Od tega poveljstva, ki ga predstavlja general Meyer, smo končno dobili pred dobrim tednom prvo pozitivno in točno poročilo. Glasi se sledeče:

Wien, 5. VII. 1941. — Pred kratkim je OKW v Berlinu določil, da se bodo vsi ujetniki, ki so raztreseni širom Nemčije, zbrali v centralnem zbirališču, tako zvanem »Heilag« v Gänserndorfu pri Dunaju. To so vsi ujetniki, prejšnji jugoslovanski državljani, sedaj državljani prijateljske države Italije. Od tu bodo vsi Slovenci in Hrvati-Dalmatinci poslani najkasneje v dveh, treh dneh v Zagreb. V Zagrebu jih bo prevzel italijanski konzul, ki bo moral dobiti od pristojnih političnih oblasti potrdilo o njihovi politični neoporečnosti. Šele na podlagi tega izkazila se bodo ujetniki lahko vrnili na svoje domove.

Ta postopek se je sedaj uvedel in prvi transport iz Gänserndorfa je že odšel.

Vprašanja za posameznike naj se za enkrat opuste, dokler ne bodo prišli v domovino vsi glavni transporti z ujetniki. Šele potem naj se naslavljajo vprašanja v prvi vrsti na italijanski konzulat v Zagrebu, v drugi vrsti na poveljstvo »Heilag« v Gänserndorfu pri Dunaju.

Posebne liste, urejene po nacionalnosti ujetnikov se radi preobčile drugih poslov in ogromne izgube časa, ki je s tem v zvezi, ne bodo izvedle. Ker se bodo glavni transporti izvedli v najkrajšem času, se pred tem ne bo iskalo posameznikov. — Transporti vračajočih se ujetnikov so poverjeni majorju g. Goedekeju.

Predsedstvo RK v Berlinu sporoča sledeče: »V splošnem lahko sporočimo, da ostanejo v vojnem taborišču v ujetništvu od prejšnje jugoslovanske vojske edinoletni Srbi. Vse ostale manjšine v prejšnji jugoslovanski vojski so se ali se bodo vrnile. Zato je vlaganje prošnje za izpustitev brezpredmetno. Ujetniki imajo, ko dosepejo v končno taborišča, možnost, da se svojem javi. Vprašanj za posameznike se za enkrat ne more obravnavati.

Rdeči križ poroča

Na poizvedovalni oddelek je prišlo po kurirju nekaj obvestil o pogrešanjih. Svoje naprosamo, da jih dvignejo v pisarni na Miklošičevi c. 22 b: Arzenak Franjo, Aš Franc, Bajec Franc z družino, Bezek Ana, Cetinski Mihael, Česnovar Terezija, Dežman Lojze, Fink Boris, Finžgar dr. Lojze, Gobec Jožef, Huber Oskar, Ipavec Svetozar, Jovanovič Vukosava, Korošič Andrej, Koršič Avgust, Lapajne Ema, Logar Srečko, Mazi Franc, Murovič Karel, Nelevič Božena, Očepek Anton, Ogrizovič Franjo, Perhavec Ina, Petak Franc, Piffl Elfrida, Pokljukar Julka, Povjač Poldi, Rupar Anica, Ruper Maks, Srebot Marija, Ternik Franc, Tot Jože, Valič Emil, Veržon Vekoslav, Vogrinc Franc, Czerny Igo.

Pošto naj dvignejo: Avšič I. Rada, Tyrševa 13, Cvetko Ivanka, Stepanška 24, Plego I., Goštiša Viktor inž., Univerza, Hiebs Jakob, slikar, mojster Na Obrežju, Ilavnik Mirko, Bernekerjeva 2, Kamnikar Marija, Močnikova 6, Križaj Adolf, Glavnik kolodvor, Matkovič Bogdan, prota, Mišvelj Cvetka, Pahor Ivan, Krakovski nasip 16, Pejha Marjan, abiturient, Podbevšek rodbina, Tyrševa 170, Porekar Zmago, Bleiweisova 28-II, Požar Marica, frizerka, Pustoslemšek Rasto, Radonova Marija, Zrinjskega 7, Sekula Martina, uradnica, Šibenik Alojzija, Triglavka 4, Viher Slavica.

Na poizvedovalni oddelek Rdečega križa so prispela obvestila o pogrešanjih. Svoje prosimo, da jih dvignejo v pisarni Rdečega križa, Miklošičeva 22 B-II. Brus Franc, Dolinar Janez, Hrvat Franc, Kavšen Roman, Koršič Rozalija, Raonik Ljubo, Rugale Viktor, Slok Alojzij, Stržinar Slavko, Topalovič R. Zivojina.

Pošto naj dvignejo: Besov Cvetka, Hafner Kristina, Josib Miroslava, Spende Anton, Tänzler Ljuba.

navati. Ako po preteku štirih tednov še niso dobili nikakega obvestila, je nemški Rdeči križ pripravljen posredovati poizvedovanja.

Na podlagi teh sporočil je Poizvedovalni oddelek dal pozive v časopis, naj se javijo družine, ki o svojih dragih nimajo še nikakih vesti. Te prijave pole, ki se sedaj grmadijo v Prijavnem oddelku Poizvedov. oddelka, bomo poslali v Berlin predsedstvu Rdečega križa.

V razna vojna taborišča smo v zadnjem času odpremili domovnice ujetnikov-Slovence, ki so pristojni v Ljubljansko pokrajino.

Tako teče delo za osvoboditev ujetnikov naprej, spremljamo vedno z gorečo željo svojcev in pa sodelavcev v Poizvedovalnem odd., da bi se čimprej vrnili vsi vojaki v krog svojih rodbin.

Medtem pa si poizvedovalni oddelek prav tako vztrajno prizadeva, da izpolnjuje dovoljenja za pošiljanje darov in zavojev ujetnikom. Tudi za to zadevo se šele sedaj obeta rešitev, po nešteti prošnjah in intervencijah.

Do 21. t. m. še ni bil vzpostavljen paketni promet. Od tega datuma je pričel reden promet paketov za Kraljevino Italijo. Pred par dnevi smo

Izid natečaja za velesejmski lepak

Ocenjevalna komisija za najboljše osnutke velesejmskega lepaka, ki ga je razpisal Visoki Komisarjat, je končala svoje delo

Razsodišče pod predsedstvom g. Carla Tigolija se je sešlo včeraj in je pazljivo pregledalo 44 osnutkov, ki jih je predložilo 41 tekmovalcev. Trinajst osnutkov je bilo izvršenih, ker niso bili izdelani po določilih, 5 pa je bilo narejenih več kot v 4 barvah.

Pri ocenjevanju osnutkov ostalih je bila prva nagrada enoglasno prisojena osnutku »Deblo«, ki je bil poslan velesejmskemu uradu 25. julija po geslom »Naš les«. Drugo nagrado je dobil osnutek št. 21 »Žitno klasje s tribarvnicco«. Tretja nagrada je pripadla št. 30 »Žitno klasje«. Četrto nagrado je dobil osnutek št. 3 »Srečec«, poslan 23. julija pod geslom »Francesco Robba«.

Ko so odprli ovitke z imeni, je prvo nagrado dobil Janez Trpin, Ljubljana, Povšetova št. 48, drugo nagrado Rudolf Gorjup, Ljubljana, Vič št. 71, tretjo nagrado Ivan Strekelj, Ljubljana, Rožna dolina XV/23 četrto nagrado Jože Senk, Ljubljana, Rakovniška 7.

Razen com. Tigolija so bili člani razsodišča inž. Olivotto, com. Poilucci, dr. Dular in dr. Mesesnel.

Letošnji natečaj za velesejmski propagandni lepak je bil razpisan 7. julija in je določil razmeroma kratek rok za predložitev osnutkov. 25. julija se je rok namreč zaključil, kljub temu pa se je zanimive naloge lotilo veliko število osnutkarjev. Razlog za to so bile deloma tudi res lepe nagrade, ki so bile določene za štiri najboljše osnutke. Za najboljši osnutek pa je bila določena nagrada 3000 lir, za drugi nagradien osnutek 1000 lir, za tretji in četrto osnutek pa po 500 lir. Med velikim številom osnutkov, ki so jih poslali udeleženci natečaja, je imela žirija razmeroma težko nalogo. Precej osnutkov je bilo namreč res lepih in po zamisli originalnih. Nekaj osnutkov pa je bilo tudi takih, da se je moglo iz njih razbrati že na prvi pogled, da jih je izdelala roka, ki je imela sicer dobro voljo, a premalo znanja in poznanja tehnike lepaka.

Prvi nagradien osnutek Janeza Trpina se odlikuje ob preprostosti, učinkovitosti in smiselno in učinkovito izbranih barvah. V sredi lepaka od dna do vrha je nekoliko poševno narisano široko deblo, ki raste iz korenin, ki so naznačene na dnu lepaka. Na gornjem robu lepaka raste iz debela že veja. V deblo je za-

prejeli dopis poštne direkcije, katerega pričebu-jemo v prepisu:

»Poštna paketna služba se bo izvrševala od ponedeljka 21. t. m. samo potom vsakdanje pošte s kraljevino; torej je paketna služba z inozemstvom še odložena.

Vzile temu bi se mogel odbor RK v Ljubljani obrniti na urad za vojne ujetnike pri italijanskem RK v Rimu, da posreduje pošiljanje paketov jugoslovanskim ujetnikom v Nemčijo. Promet teh pošilk naj bi bil oproščen poštne pristojbine, toda preden bi bili paketi predani poštним uradom za nadaljnjo odpremo, bi morali biti izročeni v predhodno pregled in odobritev. »Visto«, kraljevi kvesturi ali poveljstvu karabinjerjev.

Po stanju stvari, ker v Ljubljanski pokrajini še ni paketne poštne službe z inozemstvom, smatramo, da bi bilo umestno, da bi se zbrali in odpravljali paketi izvestnemu poštному uradu druge pokrajine v Kraljevini, na primer v Postojno; za to bi bil vsekakor primeren predhodno dogovor z uradom za vojne ujetnike italijanskega R. K. v Rimu.

Upamo, da bo dogovor s sosedno provinco in RK v Rimu v najkrajšem času urejen, kar bomo objavili v časopisu in potem takoj začeli z odpremljanjem paketov v Nemčijo.

Prosimo, da vsi tisti, ki imajo svoje v ujetništvu, uvidijo, da se je v tem vprašanju mnogo delalo, da pa so ovire in težave mnogobrojne in se ne dajo odstraniti v par dnevih, temveč potekajo tedni in meseci, ko se z resnično vztrajnostjo doseže cilj, ki prinese zadovoljstvo strankam in onim, ki vrše delo v blagor tistim, ki iščejo v njihovi pisarni pomoči.

pičena sekira. Barva debela je temnorumajava, nebo v ozadju pa ima rumenkasto oranžne prehode. Vznosje lepaka ima desno od debela v oranžni barvi simbolizirano lesno industrijo: nagromadene hlode in tovarniške dimpnice. Levo od debela je zarisan znak fasija, hkrati pa raste iz leve polovice proti debelu v lepem loku učinkovito izdelan žitni klas. Napis je na dnu lepaka. Prav svojevrstna je zamisel drugega nagradienega lepaka, na katerem se bolj prevladuje sočna temnorumajava barva. Z dna lepaka se v lepem loku čez ves lepak pleta dve žitni stebli. Žitna klasa pa visita poševno v zgornji polovici lepaka čez vso širino, mesto zrn, iz katerih gledajo dolge rese, pa je v rumeni barvi napis. Pod klasjem je učinkovita silhueta Ljubljane, katero veže s klasjem trobojnica. Tretji nagradien osnutek je na zelenkastem ozadiju nakazal žitno polje z enakomerno razvrščenim žitnim klasjem. Četrty nagradien osnutek pa je imel detajl Robbovega vodnjaka pred magistratom, v čigar ozadiju je videti silhueto magistrata in še nekoliko svetlejšo silhueto ljubljanskega gradu. Zadnji lepak je vzel za osnovo maniro izrazite protisvetlobne fotografije.

Pozornost so med številnimi drugimi lepaki vzbudili še trije osnutki, med katerimi sta dva posebej podčrtala naše folklorne navade in domačo obrt. Eden izmed njih je na sivem dnu imel učinkovito izdelan lesen kmečki stol, čigar ozadije je bilo poživljeno s temnomodro barvo. Na stolu samem pa je tihožitelj z lepo najliko, ki stoji na čez stol položenem prtu iz slovenskih čipk. Ob majoliki leže lepa jabolka in konjček iz lončevine. Drugi lepak je predstavil skupino lesene robe s sadijem. Najbolj izrazit v tej skupini je lesen konjček z jezdecem, ki drži lep mlaj. Tretji osnutek je na zelenem polju, v katerem je v nekaki reliefni tehniki izdelan liktorski snop imel na rdeči vrvi, ki se v loku pne od vrha do dna lepaka z belo zastavo, na kateri je narisano tihožitelj najzavnejših pridelkov in izdelkov ljubljanske pokrajine.

Izbrani lepak je nadvse učinkovit in izdelan v sodobni tehniki. Predstavil bo Ljubljansko pokrajino in velesejem učinkovito in dostojno v vseh pokrajinah Kraljevine in bo prav gotovo tudi v veliki meri pripomogel k še večjemu zanimanju za ljubljanski velesejem. Hkrati bo lepak dokazal, da naši slovenski umetniki tudi v plakadni tehniki ustvarjajo pomembna, učinkovita in sodobna dela.

Dom onemoglih na Bokalcu

Prvo poslopje novega mestnega socialnega zavoda bo že letos pod streho

V prelepi bližnji ljubljanski okolici ob graščini Bokalce je sedanja mestna uprava že pred nekaj leti kupila 400.000 kv. metrov sveta z namenom, da na tem zemljišču sezida nove najpotrebnejše socialne zavode. Mestna hranilnica ljubljanske je pa ob svojih jubilejih za novo zavetišče za onemoglo naklonila 10 milijonov din. Nemirni časi so izplačevanje tega darila sicer zavlekli, zato pa moramo Mestno hranilnico ljubljansko še posebej pohvaliti, da se ji je navzile težkim časom sedaj vendar posrežilo zadevo urediti tako, da je mestni tehnični oddelek že danes lahko razpisal licitacijo za zidarska, težakša, železobetonska, tesarska in kleparska dela v skrajšanem roku vsaj za prvo etapo velikih poslopij novega Doma onemoglih na Bokalcu. Ker je treba ponudbe vložiti do 14. t. m., bo mogoče s pripravo na zidanje začeti že v kraj tega meseca, če ne nastopijo kake nepričakovane ovire.

Ljubljancani in tudi podeželani se še dobro spominjajo razstave v Jakopičevem paviljonu, ki je prav nazorno pokazala uspehe natečaja za nameravani Dom onemoglih na Bokalcu. Udeležba naših arhitektov, predvsem pa njih mlajša generacija, ki je izšla iz tehnične fakultete naše univerze, je bila pri natečaju prav velika in tudi častna za slovensko kulturo, saj je prav ta razstava pokazala izredno velik napredek naše arhitekture ter dokazala, da so naši arhitekti kos tudi največjim in najtežjim nalogam sodobnega stavbarstva. Po dolgotrajnih študijah razsodišča in po še nadaljnjih pretehtavanjih mestnega tehničnega oddelka ter v odborih mestnega sveta, ki se jih to veliko vprašanje tiče, je načrte za novi Dom onemoglih napravil inž. arh. Edvard Ravnikar.

V glavnem bo novi Dom onemoglih stal na prostoru, kjer je bila drevesnica Kmetijske družbe, torej na višini sredi sadovnjakov in vrtov tik senčnih sprehajališč po gajih in gozdovih s prekrasnim razgledom čez Barje, proti Ljubljani ter proti severu na planine.

Zidanje je razdeljeno na tri etape, saj bo popolnoma dozidan zavod za onemoglo imel dva dolga glavna trakta v smeri od severa proti jugu za oskrbovance, vmes pa še zvezni trakt a kuhinjo in z veliko kapejo, ki bo pa tako urejena, da se bo kapela sama dala popolnoma ločiti od velike dvorane za prireditve, kakor za kino, koncerte, predavanja ter druga, stari in onemoglim ljudem

potrebna razvedrila, ki jim bodo krajšala čas predvsem pozimi in ob slabem vremenu. Oba glavna trakta bosta s kletjo imela štiri etaže, zvezni trakt bo pa enonadstropen.

Razpisana so dela za prvo etapo, torej za poslopje, kjer bo prav udobno stanovalo in živelo 250 onemoglih oskrbovancev mestne občine ljubljanske. Mestni socialni oddelek bo torej lahko v novi zavod na Bokalce iz sedanjega prenapolnjenega Zavetišča za onemogle v Japljevi ulici v to prvo poslopje preselil vse krepkejšje oskrbovance, ker bodo bolehnih in tako onemoglih, da morajo večinoma polegati, še nadalje ostali v zavetišču v Japljevi ulici.

Kakor rečeno, bo prvi glavni trakt s kletnimi prostori imel štiri etaže. Pod zemljo bodo kleti, shrambe in centralna kurjava, nad zemljo pa sobe a po dvema posteljnima za zakonske pare, ki so jih doslej zaradi pomanjkanja prostora v starem zavodu morali ločiti. Vse druge sobe bodo pa imele po šest postelj, vendar je pa konstrukcija taka, da se bo vsaka teta sob lahko preoblikovala v dve sobi s po tremi posteljami, če bi se pokazalo, da je v eni veliki sobi šest postelj preveč. Vse te spalnice bodo imele poživljajoče jutranje sonce, čez dan se bodo pa varovanci radi gledi na popoldanskem soncu v dnevnih prostorih. Na zahodni strani poslopja bodo namreč zelo široki hodniki razdeljeni na nise z mizami in klopi, kjer bodo oskrbovanci preživljali hladne in deževne dneve s kramljanjem in obujanjem spominov ter z raznovrstnimi igrami v majhnih skupinah. Vsako nadstropje bo imelo tudi svojo čajno kuhinjo za kuhanje čaja, pogrevanje kofetka in podobno, kar je zlasti priletnim ženicam večkrat na dan potrebno. Ob lepem, toplem vremenu bodo pa oskrbovanci na sprehodu po sadovnjakih in vrtovih, da jim ne bo nikdar dolgčas, bolj krepki in podjetni se bodo pa sprehajali po velikih hostah in gozdovih. Na velikih dvoriščih bodo v zavetju pred vetrovi uživali toplo sonce, o vročini pa posedali v senci.

Mestni tehnični oddelek je prepričan, da bo prva etapa Doma onemoglih že letos pod streho, če bo šlo vse po sreči. Prihodno jesen se bodo pa oskrbovanci morda že lahko selili v svoje novo domovanje na Bokalce, kjer jim bo po trpljenju in razočaranjih življenja podaljšana vsaj mirna in brezskrbna starost na dobrem zraku in poživljajočem soncu z udobjem in kratkotrajnim, j

Umazani jaz!

Ali se bo svet zavedel, kaj mu hoče Bog s to strašno šibo, drugo svetovno vojsko, dopovedati? Ali bo krenil na bolje?

Dodaj še ni pokazal, da se je v tej uri trpljenja kaj naučil.

Clovek je silno trde glave. Ne razume zlepa, kaj ga sila uči. Ali so kapitalisti drugih dežel izvajali kake posledice iz tega, kar se je zgodilo v Rusiji? Premožniki vsi izgnani ali ob glavo dejani. Clovek bi mislil, da bo to dalo onim po drugih deželah, ki so v enakem položaju vendar kaj mislili in bodo izvajali kake posledice. Tembolj, ker je komunistem tolkel na vrata po vseh deželah in pretel, da hoče napraviti tudi tam, kakor je napravil v Rusiji, in pomesti, kar je pomedel tam. Nič! Bili so slepi in gluhi za vse. In so se. Grabili so naprej skupaj in grabljivo še. Lakomnik ne da od sebe, dokler ga sila za vrat ne zgrabi. Četudi pri sosedu gori, on se čuti v svoji hiši varnega in ne misli na rešitev. Rajši čaka, da se z ladjo vred potopi kakor da bi vrzel nekaj blaga v morje, s tem pa rešil ladjo in sebe. Sam od sebe lakomnik ne da, — le sila mu iztrga iz rok.

Svet je od sile sebičen in samogolten. Clovek, ki se koplje v izobilju, pa vidi zraven sebe ljudi, ki nimajo strehe, nimajo najpotrebnejšega odela in nimajo kaj v usta dejati — menite, da ga to kaj briga? Da mu gre kaj k srcu? Saj kamen nič ne čuti!...

To vidimo vsak dan. Zgodba o trdosrčnem bogatinu v evangeliju se neprestano ponavlja. Oblečil se je in se oblačil še v tančico in napravila vsak dan pojedine; ubogemu Lazarju pa, ki sedi na gnoju, komaj privoščil drobtince, ki padajo z njegove mize.

Pri nekem nabiranju za ljudi, ki nimajo strehe in sploh nimajo nič razen gola življenja, se je zgodilo tole: Prvi darovalec — prav za prav je bila darovalka — je podpisal 5000 din, s pripombo: »Zelim, da bi ne bil, če že ne najmanjši, vsaj ne največji dar«. To je bila lepa »gesta«, dobro misljena: »Ta prvi dar bo potegnil za seboj druge; če že ne večje, vsaj ne dosti manjše; in nabrala se bo znatna vsota, kakršna je res potrebna za brezdomce«. In kakšen je bil uspeh? Nekateri so podpisali po 20, drugi po 10 din; nekateri tudi po nekaj več. Nekaj pa je bilo takih, o katerih se dobro ve, da imajo, a so — potegnili črto čez rubriko, v kateri bi se morala zapisati vsota. Zraven pa so imeli še to drznost, da so se — podpisali. Naj vsak clovek ve, da ne damo, če nečemo dati nič! Za najpotrebnejše — nohe-nega dinarja!

Kaj naj rečemo na to?

Po pravici je s ogorčenostjo pripovedoval to nekdo, ki je sam pri tem deležen. Ki se sam ves žrtvuje za te reveže, za brezdomce, pri drugih pa je našel mesto srca — kamen...

In to so seveda olikani ljudje. Ljudje, ki se fino nosijo in znajo lepe manire...

Samo da imam jaz! Da meni ne zmanjka! In mi še »malo« čez potrebo ostane. — Oh, ta jaz! Ta jaz in samo jaz, ta umazani jaz!

Navodila

za razdeljevanje in uporabo živilskih nakaznic za avgust ter zbiranje njih odrezkov

Za mesec avgust dobe potrošniki samo po eno živilsko karto za vsa racionirana živila, t. j. za moko, riž, testenine, maščobe in sladkor.

Stranka, ki je vpisana v seznamu trgovca kot stalni odjemalec in ki je pri tem trgovcu vložila prošnjo za sladkor in maščobe, dobi celo karto; stranka pa, ki prošnje za maščobe in sladkor ni vložila, dobi karto brez odrezkov za maščobo oz. sladkor.

Potrošnikom, ki so prosili za maščobe in sladkor pri drugem trgovcu kot so vpisani, ti trgovci ne smejo izročiti kart za maščobe in sladkor, temveč morajo stranke priti k njim po svoje prošnje za maščobe in sladkor ter jih oddati trgovcu, kjer so dobili živilsko karto. Ko se bo ta stranka s prošnjo za sladkor oz. maščobe zglasila pri trgovcu, kjer je dobila živilsko karto, ji bo ta izročil samo še odrezke za sladkor in maščobe. Če bi kuponov ne imel na razpolago, jih dobi v mestnem preskrbovalnem uradu.

Ker pa so dobili trgovci odrezke za maščobo in sladkor tudi za stranke, ki bodo to blago dobile pri drugem trgovcu, morajo vrniti toliko odrezkov za sladkor in maščobe, kolikor prošnji bodo vrnili posameznim strankam. Mestni preskrbovalni urad je sicer pri onih trgovcih že izločil večino takih prošnji ter jih upošteval pri onih, kjer dobe stranke živilsko karto.

Tiste stranke, ki so vložile prošnjo za maščobe in sladkor in niso vpisane pri nobenem trgovcu, ker so n. pr. kmetovalci in imajo moko, nimajo pa maščobe in sladkorja, naj to pojasnijo trgovcu, nakar bo trgovec od preskrbovalnega urada zahteval njih vpis v seznam.

Zaradi nadzorstva kupovanja po trgovinah so živilske nakaznice za mesto Ljubljano tiskane na papirju svetlorumene barve, za vse druge občine pokrajine pa na papirju svetlomodre barve. Z modrimi nakaznicami ne bo mogoče kupovanje pri ljubljanskih trgovcih, prav tako pa ne bo mogoče dobiti racioniranih živil z rumenimi ljubljanskimi nakaznicami na deželi. Izjema so le oni občani drugih občin, ki so se že prejšnji mesec pri kakem ljubljanskem trgovcu prijavili kot stalni odjemalci (n. pr. Nabavljalna združba drž. železnice i. dr.) ter so pri njem tudi kupovali.

Gostinski obrati, tako v Ljubljani kakor po vseh krajih ljubljanske pokrajine, pa morajo sprejemati odrezke nakaznice za avgust ne glede na barvo, torej tako rumene kakor modre odrezke.

Po nalogu Preveda obvešča mestni preskrbovalni urad vse trgovce, peke in gostinske obrate vse ljubljanske pokrajine, da morajo nalepiti odrezke za vsako blago, pa tudi za vsako količino in vsake barve na posebno polo papirja tako, da bodo odrezki nalepljeni v desetih vodoravnih vrstah. Odrezki morajo biti nalepljeni pokončno in na eni polji ne sme biti nad 100 odrezkov. Okoli odrezkov ne sme biti več kot en centimeter praznega roba, ki mora biti ravno odrezan. Na zadnji strani pole z odrezki morajo biti sledeči podatki: ime in bivališče ter občina trgovca, peka ali gostinskega obrata, ki je odrezke zbral in nalepil, njegov podpis in štampiljka ter količina blaga v kilogramih, ki ga odrezki predstavljajo.

Naposled mestni preskrbovalni urad opozarja vse potrošnike, naj racionirana živila rabijo tako, da ne bodo proti koncu meseca brez moke, kruha in drugega racioniranega blaga. Tudi trgovci in peki naj prodajo blaga razdele tako, da ljudje proti koncu meseca ne bodo brez živil, zlasti pa ne brez kruha. Zato opozarjamo posebno peke, naj ne režejo odrezkov za dolgo naprej.

Fašizem skrbi za izravnano in disciplino cen

Trst, 30. julija

Za glavnih nalog fašizma v sedanji odločilni vojni je, da vzdrži moralno italijanskega naroda na višini in da ga duhovno pripravi na potrebe velikih žrtv, ki so v taki gigantski borbi neobhodno potrebne, če se hoče doseči končna zmaga. Italijanski fašizem opravlja to svojo nalogo s silnim elanom, ogromno požrtvovalnostjo in ognjevitom domovinsko ljubeznijo. Rezultati njegovih naporov so sijajni in vidni na vseh poljih. Italijanski narod je danes bolj odločen kakor kdaj prej, da vzdrži, dokler ne bo zmagal.

Težka naloga, ki jo opravlja fašizem v tej svoji borbi za ohranitev visoke morale med narodom, je nadzorstvo nad cenami in vzdrževanje discipline v gospodarskem življenju. Kakor znano, je bila zaupana ta naloga fašističnim organizacijam, ker so najbolj zrastle z narodom, ker imajo svoje celice povsod, v vsaki vasi, v vsakem stanu, saj je v fašizmu dejansko organiziran celoten narod; tako zamorejo te organizacije najbolj točno zasledovati vse potrebe ljudstva ter jih spravljati v sklad z gospodarskimi možnostmi, tako da se vedno najde pravičnejše razmerje med cenami vseh produktov, ki so za življenje naroda potrebni, in med višino zaslužka in dohodka vsakega posameznika in celote. Vsa država je razdeljena na posamezna okrožja, v katerih so postavljeni od stranke posebni nadzorniki za cene, s katerimi sodeluje potem ves fašistični aparat. Tej modri ureditvi gre poleg prirojene discipliniranosti italijanskega naroda zasluga, da je gospodarsko življenje Italije uravnovešeno, da ni druginje, ki je bila prej vedno stalna spremljevalka vseh vojn, in da se vsi poskusi spekulacije v kali zatro s strogimi odredbami in merami.

Tudi v Tržaški pokrajini funkcioniра aparat za nadzorstvo nad cenami brezhibno. Vodstvo stranke v tej pokrajini je vršilo v tem pogledu dosledaj res vsega priznanja vredne stvari. Te dni je bil na sedežu stranke sestanek pokrajinskega odbora za nadzorovanje cen. Tajnik stranke dr. Piva je članom odbora objasnili položaj glede cen; glavne smernice prihajajo od centralnega odbora, pokrajinski odbori pa določajo potem podrobnosti z ozirom na položaj vsake posamezne pokrajine. Gosp. tajnik je potem poudarjal, da je v Tržaški pokrajini tržna disciplina na višini in da se zaveda svoje odgovornosti tako trgovci in pridelovalci kakor konzumenti. Vsi sloji prebivalstva sodelujejo z oblastmi. Cene so določene na vsako stvar in ljudje se jih držijo. Posebni oddelki policije, krajevne fašistične organizacije in skupine pa skrbijo za nadzorstvo in kontrolo.

Odbor za določanje in kontrolo cen bo imel še več sestankov, na katerih se bodo določile cene za posamezne vrste produktov z ozirom na letni čas in dovoz na trg.

Koledar

Sobota, 2. avgusta: Porciunkula; Alfonz Ligujski, škof, ustanovitelj reda in cerkveni učenik; Stefan I. papež in mučenec.

Nedelja, 3. avgusta: 3. pobinkošna; Lidija, vdova; Najdba sv. Stefana.

— Velika fašistična prireditev v Postojni. Preteklo nedeljo je bil v Postojni vsakoletni raport fašističnih organizacij, ki ga je izvršil federalni tajnik g. dr. Piva. Slavnost se je vršila dopoldne na trgu Vittorio Veneto ter so se je udeležile množice črnih straj, tržaške fašistične organizacije in fašistična mladina. Tajnika dr. Piva so sprejeli predstavniki krajevnih fašističnih poveljstev, vojaški dostojanstveniki in ugledni domačini. Na častnem mestu so stale rodbine padlih vojakov, s katerimi se je gozpod dr. Piva pozdravil in pogovarjal. Po pozdravu Duceju se je začelo zborovanje, na katerem je najprej tajnik fašija v Postojni dr. Carninci podal pregled dela organizacije. Potem je povzel besedo Federale dr. Piva ter je v ognjevitem govoru obravnaval vsa sodobna vprašanja. Po govoru je Federale dr. Piva pregledal postavljene ednice organizacije, vojaštva in skupine meščanstva ter se z vsemi razgovarjal. Ogledal si je tudi razne fašistične ustanove.

— Tržaški prefekt med predstavniki industrije. V nedeljo dopoldne je imel fašistični sindikat industrijcev v Trstu svoj shod v dvorani Littorio. Zbrani so bili industrijalci, ravnatelji in predstavniki celotne tržaške industrije, ki zaposluje danes 74.000 delavcev, da se predstavi novemu tržaškemu prefektu Eksc. Tulipi Tamburino. G. prefekt je imel na predstavnike industrije pomemben nagovor, v katerem jih je opozarjal na dolžnosti, ki jih imajo do domovine. Gospodarstvo mora napeti vse sile, da vzdržimo do končne zmage.

— Vincencijeva konferenca za akademike se zahvaljuje vsem dosedanjim dobrotnikom in obenem prosi za blagohotno naklonjenost tudi med počitnicami, da bo mogla podpirati mnoge akademike, ki ne morejo na svoje domove, in zbirati sredstva za jesen in zimo. — Vincencijeva konferenca za akademike, Slomškova ulica 2. II. št. čk. rač. 15.858.

— Rdečemu križu, sekciji za socialno pomoč, je daroval neimenovani po Zadrugi zvezi v Ljubljani 200 lir. Najlepša hvala!

— Nesreča pri popravilu strešnih žlebov. V četrtek ob 12 je spodletela lestva pri popravilu strešnih žlebov na gospodarskem poslopiju mesarja Lovšina Antona 18 letnemu kleparskemu pomočniku Rudiju Kranju iz št. Ruperta, uslužbenemu v Ribnici, da je padel več metrov globoko na cementna tla in si razbil čeljust, obenem pa dobil tudi hude notranje poškodbe. Zdravnik dr. Oražem, ki je prihitel ponesrečenca na pomoč, je odpeljal Kranja v ljubljansko bolnišnico.

— Dvigalo je stisnilo rudarja. V četrtek se je v kočevskem rudniku ponesrečil 23-letni samski rudar Viktor Lipovec. V rudniku ga je pritisknilo rudniško dvigalo. Z notranjimi poškodbami je bil prepeljan v ljubljansko bolnišnico.

— Gozdni požar. V Sistiani je nastal ogenj v suhi travi na strmem pobočju. Vnel se je tudi mlad borov nasad ter je zgorel v površini 2500 kvadratnih metrov. Tržaški gasilci in domačini so tri ure naporno delali, da so ogenj pogasili.

— Smrtna nesreča je zadela 39 letnega delavca Vincenca Fonda iz Bazovice. Ko je na delu v Gradiški stal na ogradiju nekega poslopija in čakal na železo, ki se mu je blizilo od spodaj po vrvi, je zaradi neprevidnosti tovariša, ki je spodaj prehitro spustil vrvi, tako nesrečno padel, da si je razbil kar celo desno stran telesa ter hrbtnico, le glava mu je ostala ceja. Prepeljali so ga v goriško bolnišnico, kjer je čez nekaj dni umrl pred očmi žene in otrok.

Pripeljali so ga v domačo vas, kjer ga je čakala ogromna množica, da bi ga spremlja na njegovi zadnji poti. Pogrebu je prisostvovalo več gospodarjev in delavcev, ki ga bodo ohranili v trajnem spominu. Domači pevski zbor, ki je znan po vsej okolici, mu je zapel par lepih in ganljivih nagrobnic. Bog mu daj v miru počivati.

— Bitka proti muham se izvaja po vsej Italiji in tudi v Trstu z veliko odločnostjo. S primernimi plakati, letaki po stanovanjih in časopisnimi članki je poskrbljeno, da je vse prebivalstvo poučeno v nevarnosti muške naloge in o merah, ki so potrebne, da se ta nadloga omeji.

— Po dveh letih aretirani vlomilec. V noči na 5. oktobra 1939. je bil izvršen v Trstu velik vrom v blagajno trdnice Gerin v vialo XX. Settembre. Vlomilci so odnesli iz blagajne 400.000 lir. Questura je kmalu izsledila voditelja vlomilske tolpe, ki se je tega plena polastila, v osebi Jurija Zorzeta, znanega vlomilca in tatu. Za njegovimi pomagači pa je zmanjkala vsaka sled. Policija je vedela, da je Zorzeto pomagal 35 letni Alojz Desco. Ta je pa pobegnil v bivšo Jugoslavijo, kjer je nadaljeval svoje nepošteno življenje. Potem se je zatekel na Reko, kjer se je pečal s tihotapstvom. Te dni pa se je vrnil skrivaj v Trst, misleč, da so nanj že pozabili. Toda policija je budno pazila ter ga takoj po povratku aretirala.

Ljubljana

1 Opozarjamo ponovno na otvoritev umetnostne razstave slovenskih umetnikov Maksima Gasparija, Staneta Dremelja in Franciška Smerduja, ki bo jutri v Jakopičevem paviljonu ob 11 dop.

1 Ljubljanski premierni kinematografi Matice, Union in Sloga obveščajo svoje cenjene obiskovalce, da se bodo z ozirom na spremembo policijsko urco do nadaljnjega vršile predstave ob delavnikih ob 16, 18, in 20, ob nedeljah in praznikih v slučaju legega vremena ob istih urah, v slučaju dežja pa ob 14, 16, 18, in 20! Sekcija ljubljanskih premierskih kinematografov pri združenju kinematografskih podjetnikov v Ljubljani.

1 Ceno za krompir je mestni preskrbovalni urad spet znižal ter je prav lepi in debeli uvoženi krompir začel prodajati na svoji stojnici na Vodnikovem trgu že po 1.35L, da ga gospodinjje prav rade kupujejo, hkrati pa izražajo tudi svojo zadovoljnost, ker mestni preskrbovalni urad s prodajo krompirja po najnižjih cenah tako uspešno zadržuje podražitev tega tako važnega živila.

1 Prazne vreče vračajo trgovci na debelo in na drobno ter vsi zavodi mestnemu preskrbovalnemu uradu v Vidmarjevem skladišču v Gradiški vsek četrtek dopoldne, peki pa samo vsak četrtek popoldne. Mestni preskrbovalni urad prosi, naj se vsi natanko in zanesljivo ravna po tem razporedu.

1 Za mladega moža, ki je prišel ob vse svoje imetje, je daroval gospod, ki noče biti imenovan, 100 lir. Velikodušnemu darovalcu srčna hvala!

1 Zahvala. V kavarni Zvezdi je gospod B. nabral 101 liro za Učiteljski odbor za socialno akcijo učiteljem. Družina g. Vodopivca Srečka je darovala v počastitev spomina pokojne gospe Marije Zitko 50 lir istemu odboru. Iskrena hvala darovalcem! — Odbor.

1 Vse naročnike plina opozarja mestna plinarna, naj plačajo račun takoj, ko ga jim inkasant dostavi. Do te odločitve je bilo ravnanje po starosti in ves material, potreben za izdelavo plina, v pretežnih primerih plačati že naprej ali takoj, ko dobavitelj predloži račun. Zato je torej razumljivo, da tudi plinarna ne more čakati na plačilo računov ter bo v primeru, če bi predloženi račun ne bil takoj plačan, prisiljena zapreti plin. Opozarjamo tudi one naročnike, ki so doslej plačevali po poštnih položnicah, naj poravnajo račune takoj ob predložitvi, ker inkasanti niso upravičeni puščati položnice pri strankah. Nasledel pa opozarjamo stranke naj vsako spremembo stanovanja pisмено javijo vsaj dva dni pred izselitvijo, sicer je stranka plačnica za nadaljnjo porabo plina in še drugih morebitnih stroškov.

1 Vse avtomobiliste opozarja mest. tehn. oddelek, da je do nadaljnjega prepovedano parkiranje pred kavarno »Zvezda«, pač je pa na Kongresnem trgu dovoljeno parkiranje samo pred univerzo.

1 Ferantov cvetlični paviljon na novem mestu. V enem dnevu so predstavili Ferantov cvetlični paviljon s starega mesta ob vogalu Kresije, kjer bodo zgradili stavbišče za zgradbo ribarnice. Leseni paviljon so premaknili kakih 20 metrov nazaj na Pogačarjev trg med nove mesarske tržnice in veliko tržno lopo na trgu. Paviljon so postavili tako, da stoji ob leseni ograji, ki zapira stavbišče mesarskih tržnic. Paviljon stoji ves na stavbišču, vhod pa ima ob cesti na Pogačarjevem trgu.

1 Prometna zveza šolske četrti ob Aškercovi ulici s središčem mesta je res potrebna ter so v listih izražene želje po tej zvezi popolnoma upravičene, toda Murnikove ulice ni mogoče podaljšati proti Borštnikovemu trgu, ker bi bilo treba podreti več poslopij in sezidati nove hiše v regulacijskih črtah. Mogoča bi bila sicer pasaja po svetu univ. prof. Försterja, toda ta pasaja bi bila izven regulacijske črte zaradi za šolsko polikliniko, kar regulacijski načrt in tudi druge, zlasti pa prometne okoliščine ne dovoljuje ter bomo morali s to prometno zvezo počakati.

1 V Ljubljani umrli ob 25. julija do 31. julija 1941. Palma Julija, roj. Melka, 28 let, žena strojnega inženirja Zadruga ul. 9, Bervar Ivan, 45 let, mesarski pomočnik, Šmarska c. 15, Schauer Katarina, roj. Hönigman, vdova Košir, vdova Rus, vdova železničarja, Vidovdanska cesta 9, Steblaj Uršula, 82 let, žena strugarja, Japljeva ulica 2, Hauffen Josip, 86 let, sodni nadsvetnik v p. Kralja Petra trg 3, Košak Karel 63 let, zlatar, Medvedova cesta 36. — V ljubljanski bolnišnici umrli: Marinšek Franc, 36 let, delavec, Vič 94, sin delavca, Črna vas 446, Auerhammer Ivan, 58 let, trgovec, Tyrševa cesta 47, Ponder Vera, 26 let, služkinja, Tovarniška ulica 36, Petkovšek Ivan, 52 let, trg. sluga, Hrenova ul. 6, Škodlar Franc, 31 let, zasebni uradnik, Cerknina 106 pri Rakeku, Sterle Franciška, 37 let, hči posestnika, Vrševak 33, obč. Stari trg, Gunstek Josip, 60 let, višji pis. official, Ogrinčeva ul. 21, Selan Marija, 39 let, žena delavca, Dobrunje 39 pri Ljubljani, Markič Marija, 22 let, manipulantka v tov. štoru, Trstenik 28.

1 Mestno zdravniško dežurno službo bo opravljala ob sobote do 20. ponedeljka do 8 zjutraj mestni zdravnik dr. Debelak Gvido, Tyrševa cesta 62, telefon št. 27-29.

1 Razprave proti navijalcem cen. Kazenski sodnik-podrednik na okrožnem sodišču je v četrtek, 31. julija, vodil več razprav proti navijalcem cen. Sedem oseb, mesarjev, trgovcev in drugih, je bilo

obtoženih zaradi prestopka po členu 7. uredbe o cenah, ker so razne živilske potrebščine prodajale čez ceno, ki je bila maksimirana od pristojnega oblastva. Vsi so bili obsojeni na zaporne in denarne kazni. Prvi je prišel pred sodnika mesar B., ker je v svoji mesnici v drugi polovici maja prodajal goveje meso po 36 din kg, dasi je bila za meso določena najvišja cena 22 din za kg. Obtoženec je priznal, zanimal pa krivdo, ker ni mogel mesa ceneje prodajati, ko je njega stal kg govedine, vračunši nabavne in režijske izdatke, celo 39 din kg in je meso takrat prodajal celo v izgubo. Bil je obsojen na 7 dni zapore in 228 lir denarne kazni, odnosno v nadaljnjih 10 dni zapore. Ostali obtoženci so dobili pogojne kazni. Mesar S. je bil obsojen na 7 dni zapore in 45.60 Lir denarne kazni, ker je prodajal 31. maja letos goveje meso po 36 din kg. Na prav tolikšno zaporno in denarno kazen je bil obsojen trgovec K., ker je 4. junija prodajal fižol po 10 do 12 din kg, ko je bila maksimirana cena določena na 8.50 do 9.50 din kg. — Oproščen pa je bil ob obtožbe, da bi bil prodajal suhe češnje po 30 do 24 din, torej čez maksimalno ceno, ko je bila takrat najvišja cena določena v isti višini. Oba obtoženca sta bila obsojena pogojno za dve, odnosno pet let. — Pogojno za dve leti je bil dalje obsojen na 7 dni zapore in 600 din denarne kazni tudi mesar S., ki je sredi maja prodajal goveje meso po 28 din in svinjsko po 40 din kilogram. Plačati ima dalje povprečnino v znesku 250 din. — Primerno iste kazni so doletele tudi dve branjevki, ki sta prodajali krompir in fižol po mnogo višjih cenah. Zagovarjali sta se, da sta sami kupili krompir in fižol po mnogo višjih cenah od dobaviteljev, odnosno veletrgovcev. Neka trgovka je bila oproščena, da je prodajala slanino po 45 din, dočim je bila določena maksimalna cena za slanino na 35 din kg. Izkazalo se je, da je v trgovini prodajala papirno slano, za katero pa takrat ni bila uradno cena maksimirana.

Cerkvena glasba

Cerkev sv. Jožeta. Dne 3. avgusta slovesno praznovanje sv. Ignacija, ustanovitelja reda D. J. Ob 8 slovesna sv. maša; izvaja se: Missa solemnis, zl. J. Gruber, z orkestrom. Graduale: Iustus ut palma florebit, zl. A. Foerster. Po recit. ofertoriju: O Deus ego amo Te, zl. B. Kothe (moški zbor). K blagoslovu: Tantum ergo, I. B. Waldeck. Po maši: Sv. Ignacij, ti ljubljence božji, zl. Al. Mav.

Radio Ljubljana

Sobota, 2. avgusta, 7.30 poročila v slovenščini — 7.45 operetna glasba. Med odmorom ob 8 napoved časa iz Rima — 8.15 poročila v italijanščini — 12.30 poročila v slovenščini — 12.45 pisana glasba — 13 napoved časa in poročila v italijanščini — 13.15 uradno vojno poročilo v slovenščini — 13.17 orkester pod vodstvom mojstra Angelinija — 14 poročila v italijanščini — 14.15 orkestralna glasba radijskega orkestra pod vodstvom Draga M. Siljanca — 14.45 poročila v slovenščini — 17.15 do 18 koncert violinista Alberta Dremelja in pianista Marijana Lipovška — 19.30 poročila v slovenščini — 19.45 slovenska glasba — 20 napoved časa in poročila v italijanščini — 20.20 pogovor v slovenščini — 20.30 operna sezona E. I. A. R. ja: Zenska — kača, bajka s prologom v treh dejanjih in sedmih slikah, spisal C. Ludovici, glasba Alfreda Casella. Med odmor: pogovor v slovenščini, predavanje v slovenščini, poročila v slovenščini.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Dunajska cesta 6, mr. Hočvar, Celovška cesta 62, in mr. Gartus, Moste, Zvezda cesta 47.

Poizvedovanja

Nasel sem rožni venček, ki je najbrž drag spomin. Naslov v upravi »Slovenec«.

Iz Ribnice

Celodnevno čiščenje sv. Rešnjega Telesa bo na Stefanovo, v soboto, od 6 zjutraj do pol 7 zvečer. Vincencijevi konferenci sta darovala trgovci Pokovec 30 lir in neimenovani 40 lir. V imenu revežev iskreni Bog plačaj!

Sanitarna kolona na Velikih Poljanah. Sanitetni urad Visokega Komisarata za Ljubljansko pokrajino bo priredil dne 22. avgusta na Velikih Poljanah brezplačni zdravniški pregled. Na Velike Poljane bo dospela sanitetna avtokolona, ki jo je Duce dal na razpolago Ljubljanski pokrajini. S sanitetno avtokolono bodo prišli razni specialisti, zato vabimo prebivalstvo, da se polnostevilno, zlasti mladina z učiteljstvom, udeleži brezplačnega zdravniškega pregleda. Kolona bo vršila službo od pol 4 popoldne do 7 zvečer.

Iz Goriške pokrajine

Batnje v Vipavski dolini. (Praznik sv. Ane in sv. birma). Zadnjo soboto smo slovesno obhajali praznik naše cerkvene zaščitnice sv. Ane. Veliko sv. mašo s pridigo in procesijo je imel črniški dekan msgr. Al. Novak. Drugi dan, v nedeljo, smo imeli sv. birmo. Prevzeli smo nadškof se je pripeljal okrog pol desetih dni z zelenjem okrašenimi župne cerkve, kjer smo ga lepo sprejeli. Sprejema so se udeležili tudi zastopniki javnih oblasti z g. občinskim predstojnikom na čelu. Takoj po vstopu v cerkev je nadškof v italijanščini pozdravil zastopnike oblasti in ljudstvo. Nato je posvetil glavni oltar. Med sveto mašo, ki jo je daroval, je izpred oltarja v svečanem ornatu z mitro in pastirsko palico v roki pridigoval v slovenskem jeziku. Zakrament sv. birmo je podelil okrog sto otrokom.

Iz Spodnje Štajerske

Ureditelj pošte službe na Spodnje Štajerskem. Z uvedbo javnega medkrajevnega telefonskega prometa in poštohranilnične službe je Spodnje Štajerska vključena v redno nemško pošto omrežje in službo. Za opravljanje poštne službe so namesto večine prejšnjega slovenskega poštnega uradništva sprejeli Nemce domačine. Precej poštinih uradnikov in uradnic je pa prišlo tudi z ostalih štajerskih krajev.

Zborovanje županov v Slovenj Gradcu. Politični komisar v Slovenj Gradcu Töschler je sklical na posvet vse uradne župane. Na sestanku je govorilo več funkcionarjev sedanje civilne uprave in Staj. dom. zveze. Tako je med drugim govoril okrožni inšpektor Kattenböck o razmerju države do stranke, član stranke dr. Cocron o vprašanju preskrbe prebivalstva z milom in ostalimi potrebščinami, član stranke Dunkel o zbiralcih za maslo. Končno je pa vladni svetnik Adamek pojasnjeval razne važnejše odredbe šefa civilne uprave, med drugim odredbo o novem načinu sklepanja zakonov, posamezna določila, ki se nanašajo na izstop ljudi iz vere, obujanja spovedne molčnosti ter o raznih drugih občinskih zadevah.

Znamenja zmage V tudi v mariborskih parkih. V številnih mariborskih parkih so napravili iz cvetlic velika znamenja zmage v obliki črke V (Victoria).

Sport

Ilirija: Primorje

V nedeljo bo imela športna Ljubljana senzacijo. Igralci Ilirije in Primorja so izlekli bojne tomahavke in jih nabrusili za nedeljsko srečanje. V nedeljo bo šlo za življenje in smrt — za čast klubov. Po osmih letih bo prvo srečanje med gornjima kluboma. Obe stari gardi sta imeli za nedeljsko srečanje že nekaj treningov in sta se temeljito pripravili na obračun. Naj vam predstavimo igralce Primorja, ki bodo v nedeljo bili boj proti belozelenim: Jantigaj, Starec, Hassl, Svetic, Jug, Zemljak, Slamič, Pišek, Sočan, Jug, Slapar, Erman, Pepček, Makovec, Jež in Uršič. To moštvo je praveca tankovska divizija, ki je skupaj 28.90 m dolga, 1330 kg teža in 555 let stara. Od teh je 10 poročenih in ima 10 otrok. Da bo mera polna, vam bomo jutri predstavili še belo zelene močerade. Tekmo bosta sodila kar dva sodnika, ker eden tega nikakor ne bi zmogel, ker bo hitra kot že zlepa katera ne. Sodila bosta stara krotica g. Vodišek in g. Oto Planinšek. V nedeljo ne pozabite priti bodrit svoje. Naj velja geslo: Vsi na igrišče Ljubljane. Tekma se bo začela ob pol 6, v predtekmi pa se bosta srečala: Wunderteam Ilirije in pa najboljši črno-belih.

»Jiu-Jitsu« bo predvajal na štadionu za člane Z. S. K. Hermes v nedeljo dne 3. t. m. ob pol 10. g. Baumgarten Oton, bivši asistent učitelja za jiu-jitsu na Dunajski univerzi. Vabimo vse člane — vstop prost. — Lahkoatletska sekcija.

Vabilo italijanske kolesarske zveze. Italijanska kolesarska zveza je povabila tudi Boveta, znanega večkratnega kolesarskega prvaka na mednarodnih tekmah, naj se udeleži velike mednarodne kolesarske dirke med Italijo in Nemčijo, ki bo v Elberfeldu 31. avgusta.

Lahkoatletski trening v Vidnu. V Vidnu je prispelo veliko število lahkoatletov, ki trenirajo za bližnje srečanje z madžarskimi lahkoatleti v Budimpešti. Pri treningu so bili že doseženi nekateri dobri rezultati, od katerih navajamo: v metu krogle je popravil italijanski državni rekord za 2 cm Bertocchi, ki je vrgel kroglo 14.86 m; Maffei je skočil v višino 6.78 m; Pederzoni 6.79 m, Pellarini 6.56 m, Caldani 6.66 m.

Harbig bo tekmoval v Parizu. Ob priliki nogometnih tekem, katerim bodo prisostvovala v Parizu moštva vojaških edinic Pariza in Hannoverja, bodo tudi lahkoatletske tekme, pri katerih se bo udeleževal tudi znani rekord na srednji progi Harbig, ki bo tekkel na 800 in 1000 m.

Strelske tekme v Riminiju. V dnevi od 31. julija do 3. avgusta so v Riminiju velike državne strelske tekme, pri katerih je določenih za razne nagrade 65.000 lir.

Državne veslaške tekme. V Benetkah se pričnejo jutri velike državne veslaške tekme, katerim bo prisostvovalo 362 veslačev v 82 skupinah iz 55 klubov. Dosedaj se še za nobeno veslaško tekmo ni prijavilo toliko športnikov.

Kolesarske tekme v Beneventu. 30. julija so bile v Beneventu velike kolesarske dirke, pri katerih je zmagal že znani kolesarski prvak Gino Bartali. Rezultati so sledeči: proga je dolga 45 kilometrov, prevozil jo je Gino Bartali v 1 uri 23 minut in 35 sekund, dalje so 2. Ricci Mario, 3. Taddai Edoardo, 4. Saponetti Carmine, 5. Cerasa Remo, 6. Cottur Giordano, 7. Canavesi Severino, 8. Scammato Luigi, dalje Valetti, Angriani in Latini.

Poletni smučarski trening v planinah. Od 28. julija do 12. avgusta se vrši pri Rifugio Casati na Cevadale poletni smučarski trening pod vodstvom smučarskega mojstra Marcella Paltrinierija. Pri tem treningu bodo med drugimi tudi znane smučarke: Lina Zanni, Noretta Caleis in Giuliana Carmignani. Ta trening je organiziral klub Parioli.

Bokarske tekme v Cagliariu. Dne 3. avgusta bodo zanimive bokarske tekme v Cagliariu, kjer se bosta srečala tudi znana boksarja Loy proti Macciocu.

Teniški turnir v Livornu. Za teniški turnir, ki bo v Livornu od 5. do 10. avgusta, so v teku vse priprave. Temu turnirju bodo prisostvovali tudi švedski teniški igralci v postavi Rohlson, Schroeder, Elison in Stenberg. Isto moštvo se bo udeleževalo tudi pri teniskem turnirju v Viareggiu.

Telovadne tekme v Turinu. Objavljen je bil program za tako zvali kraljevski Decathlon umetne telovadbe za pokal Kralja in Cesarja. To tekmovanje bo v Turinu 6. in 7. septembra in ga organizira Kraljevska telovadna zveza v Turinu. Na sporedu so vse gimnastične vaje na bradlj, krogih, konju, skok ob palici, met krogle in hitri tek. Zmagovalec si pridobi naslov zveznega prvaka. Zvezni prvak v tej panogi športa je bil zadnjih pet let Savino Guglielmetti, medtem ko sta prvi dve zmagi bili dobljeni od Romera Nerija. To je že 8. tekmovanje te vrste.

Francosko prvenstvo dam v lahki atletiki. Istočasno, ko se se merili na stadionu Colombe francoski atleti za prvenstvo Francije, so na drugem stadionu tekmovale dame med seboj. Dosegle so nekaj izbornih rezultatov. Pozornost je vzbudil uspeh Fize na 800 m. Tehnični rezultati: 100 m Toulouse 12.7, 200 m Toulouse 26.21, 800 m Fize 2.22.4, 80 m zapreke Ebermeyer 13.2, skok v višino Fontaine 1.53 m, skok v daljino Clerc 5.28 m, met krogle Joubin, met diska Heller 34.12, met kopja Bouligaud 38.04 m, štafeta 4 x 100 m B. E. C. 51.8 sek., štafeta 4 x 200 m B. E. C. 1.49.8 sek.

Nov evropski rekord na 1500 m! Gundar Hägg je postavil nov švedski rekord na teku na 1500 m. S časom 3.48.6 je obenem izenačil evropski rekord na tej progi, ki ga ima Madžar Szabo.

Finalne juniorske tekme v Rimu. Te dni so v Rimu finalne nogometne tekme za juniorje. Najbolj zanimiva tekma bo med moštvi Pirelli in Lazio, ker se vsekakor pričakuje, da bo zmagal Lazio kot dosedanja najboljša juniorska ekipa.

Poletne smučarske tekme v Italiji. V nedeljo se je začela velika poletna smučarska tekma v Stelviu v visokih gorah. Start je pri Rifuggio del Livrio (2725 m). se vzpenja do Punta Chiora (3271 metrov), nato pa se proga spušta navzdol. Celotna proga je zelo težka in zahteva mnogo fizičnega napora in popolno obvladovanje smuček. Za te tekme so se tekmovalci pripravljali že cele tedne.

Sport v nezasedeni Franciji. Izmed vseh športov, katere so gojili Francozi pred vojno, jim je ostal še vedno najljubši šport kolesarjenje. V več krajih nezasedene Francije so bile kolesarske dirke, katerih so se udeležili tudi tisti dirkači, ki so mislili, da bodo za vedno odložili svoje dirkalno kolo. V kolikor je drugih panog športa, pa ni opaziti v nezasedeni Franciji velikega zanimanja, posebno za lahko in težko atletiko se prav malo brigajo. Nekoliko tekem je bilo v plavanju, waterpolu, jadrnanju in veslanju, toda tudi tem so prisostvovali največ stari asi francoskega športa.

Smrt finskega nogometaša. Na karolijski fronti je padel znani nogometaš Halfer Grandstrom, ki je bil v finski državni nogometni ekipi v mednarodnih nogometnih tekmah Italija-Finska 1.1939.

KULTURNI OBZORNIK

Vzgojna knjiga za fante

Dr. T. Toth: Pomladni viharji

Ko je lani izšel v Zagrebu prevod znane mladinske vzgojne knjige enega najboljših svetovnih vzgojiteljev, pred kratkim umrlega madžarskega duhovnika, univ. prof. dr. Tihomirja Tótha, »Proletnje olujce«, smo v našem listu priporočili ta hrvaški prevod, kateremu je napisal posebno studijsko knjižico literarni kritik dr. Marakovič, ter svetovali, naj izide čimprej tudi v slovenskem prevodu kot ena najposrečenejših vzgojnih knjig za dozorevajoče fante. Sedaj je Ljudska knjigarna v Ljubljani izdala to lepo vzgojno knjigo v prevodu Franceta Jarca ter v prikupni obliki na 203 straneh (cena L 22,80 broš., vez. pa L 27,40) ter s tem prestavila v celoti prvo knjigo tega velikega vzgojitelja in prijatelja ter vodnika mladine v slovenščino.

Dr. Tóth prihaja k mladini z lepo besedo in toplim srcem ter razumevanjem za tihe viharje v mladem srcu, ki pomenijo usodo za vse njegovo nadaljnje življenje. Kako lepo pravi v predgovoru: »Kdor se ne ukvarja z vzgojo mladine, niti ne sluti, koliko vprašanj, borb in omahovanja, a žal tudi padcev more prineseti razvoj, vrenje v mladih dušah in kako je potrebno, da vodi čolnič mladega življenja skozi viharje pomladnega življenja zanesljivo in močna roka.« Hotel bi biti tak vodnik skozi pomladne viharje fantovske mladosti s svojo knjigo, ki je nastala iz praktičnih nasvetov posameznim dijakom, pa je namenjena vsem mladim fantom sploh, kakor pravi v predgovoru: »Ko sem ti hotel v obupnih borbah pomagati, tvojo razburkanost dušo pomiriti, v dvomih svetovati, ti prožiti močno roko, da te osvobodi okovov, tedaj se mi je zdelo, da ne sedi pred mano samo en učenec, marveč da so vame uprte oči tisočih fantov, ki se bore z ravno tako resnimi problemi. Nekateri morda nimajo nikogar, ki bi se nanj obrnili, da jim odgovori, da jih tolaži, jim svetuje in jim razjasni množico težav. Samim sebi prepuščeni, morajo bojevati težko boro bodih mladih let. Morda bo vendarle komu koristilo, če tu napišem misli, ki sem jih pretresal s svojimi dijaki.«

Tako nalogo si je dal veliki vzgojitelj, ki se zaveda, da ni v življenju »vzvišenejših nalog«, kakor želim dušam prožiti napoj iz čistega vira večne resnice. Ustvarjati velika kraljestva, je v očeh ljudi zasluga, graditi cerkve, je dobro delo v božjih očeh, ali še vse boljše je, obvarovati propasti eno samo mlado dušo, največjo nado domovine, ta živi tempelj božji.

Tako hoče dr. Tóth s to knjigo na delikatni, zanimiv ter napet način pokazati mladim ljudem življenjski zakon rasti in množenja, toda na ta način, da more mladenič ostati čist v duši ter tak preiti v zrelo moško dobo, kar je največja umetnost in modrost.

V sedmih poglavjih pojasni vse usodne viharje, borbo v njih, pa tudi padec in dvig. Zavešča s stvarnostmi in načrti, ki jih je imel s človeškim rodem ter sveto skrivnostjo množenja človeškega rodu. Nato sreča mladeniča na razpotju iz dečka v fanta ter ga popelje ob prvi nevihti in prvem vzburjanju erotike kakor v filmu skozi nevarnosti prvih majskih noči, v katerih mori cvetove slana, kaže zablode mladih v globini močvirja ter vzpodbuja mladeniča, naj vztraja v borbi s sedmeroglavi mizantrop. Pri teh podobah se ozira prav tako na božje zapovedi kakor na praktično zdravniško vedo ter daje pričevanje možnosti čistega življenja in čiste duše. Zato lahko da je očetovski nasvet: Bori se in upaj, geslo, v katerega je veliki madžarski pesnik Mátyás zjel smisel vsega človeškega bivanja, vse človeške tragedije. Zato pa tudi smatra za največjo zmago ohranitev čistosti, veselje duše in žarnih oči.

O tej knjigi je napisal omenjeni hrvaški katoliški literarni kritik dr. Marakovič oceno, ki jo podaja tudi slovenskemu občinstvu: »Pisatelju je uspelo, da z veliko rahločutnostjo poda takorekoč popolno enciklopedijo svojega predmeta, da ne opusti ničesar, da se dotakne vsega, a vendar nikdar ne postane indiskreten, ne pedanten, nepesniško megljen, niti preveč skrupulozno skrivnosten in nerazumljiv. Kako je odlični pisatelj izpeljal in vendar ostal vedno fin in priskrben, je posebna skrivnost njegovega peresa in znanja, vse njegove osebnosti.«

Prevodu, ki vidno ni delan iz izvirnika, se mestoma pozna kakšna trdota, zlasti pa v pesniških citatih, ki so prevedeni bolj po smislu, kakor pa po metrični in estetski vrednosti, parkrat sem tudi naletel na nerazumljivosti (n. pr. Zares (I) me je po čelu udarila (prav: Resnica me je udarila) itd.

Knjiga bo prišla prav našim vzgojiteljem, predvsem pa katoliškim dijakom in vsem fantom, ki bodo v nji dobili svojega vodnika v najtežjih »pomladnih viharjih življenja.«

Matija Malešič

34

V zelenem polju roža

Izvirna povest

Povedala Metka o tem napadu ni nikomur. Na koru pa se ni upala več peti. Prestrašen je bil tisti trenutek med povzdigovanjem. Doma, organistu, pevkom je tožila, da ji v grlu še zmerom ni dobro. Včasih se je tudi hlinila in govorila s spremenjenim glasom, včasih nizkim, včasih hripavim. In vselej, kadar ji je bilo hudo, kadar jo je hotela premagati omotica, vselej se je prišla za grlo. Grlo je moralo biti pred ljudmi krivo vsega, z grlo je krila svoj žalosten, žalosten položaj.

Drugo nedeljo se je v cerkvi napad ponovil. Ni šla na kor, ob velikih vratih se je stisnila v kot, da bi se nihče ne opazil in vprašal, zakaj ne poje. Med pridigo ji je naenkrat postalo vroče, vroče v glavi. Segla je z roko proti čelu, ali čela se roka ni doteknila. Prej že so se ji posibila kolena, zamigljali in zaplesali so ji pred očmi ljudje, h tlom, h tlom jo je vlekel. V tešavi se je s tako silo naslonila na ženo pred seboj, da se je ista opotekla in jezno sunila z ramo Metko pod brado. Ta sunek je Metko zopet ovesitil.

Marija, kaj naj vse to pomeni? Pa tudi o tem napadu ni Metka doma ni nikjer nikomur ničesar povedala. Pred cerkvijo, pred ljudmi, še pred domačimi pa je imela odslej tak strah, da tega ni moglo dopovedati. In v tej stiski, v tem vednem strahu, težavah in bridkosti ji je bila Francetova dobrota balzam na razbolelo rano.

France, ali vidiš, koliko trpi Metka, pa si zaradi tega tako dober?

Ah, ta bolezen, ta nesrečna bolezen! Metka je upala, pila rožo, potila se ponoči, molila, molila,

Rezbarski uspeh našega rojaka v Argentini

»Slovenski list« iz Buenos Airesa poroča o naslednjem uspehu sloven. mizarja v Argentini: »Franc Kambiš je sicer po poklicu mizar, a to je zanj premalo, on ima dar umetnika in temu delu se je zadnja leta tudi posvetil. Njegovo prvo umetniško delo je bil argentinski grb, katerega je Kambiš tudi razstavil na zadnji umetniški razstavi v Resistenciji v Čaku. Ta grb je bil pozneje darovan državnemu predsedstvu, in še danes krasi steno »bel dvorane« v vladni palači ter visi nad predsedniškim stolom.

Drugo delo našega umetnika pa predstavlja obiranje bombaža v Čaku. Na okvirju na eni strani stoji Indijanec, naslonjen na deblo belega »quebracha«. Na nasprotni strani pa je Indijanka, tudi naslonjena na deblo in sicer rdečega »quebracha«. Na vejah obeh dreves sede ptice z Čaka, kakor: Hornero, Pica Palo, Cardenal, Cotirita, Zorzal colorado, Rey del Bosque, Boyero, Bien-

tevo, Viudita in Tordo. V sredi spodaj nam elika predstavlja bombaževca, na katerem je čitali: »Chaco«. Iz te rastline gre na obe strani razvitje tega bombaževca. Ta slika, ki predstavlja Chaco za časa obiranja bombaža, je sestavljena iz 32 kosov različnega lesa in barv ter je v to delo postavljenih kakih 6000 delcev raznobarnega lesa. To delo Kambiša je razstavljeno v »La Rural«, na I. čakovski razstavi v Buenos Airesu in vzbuja veliko zanimanja.

Franc Kambiš je doma iz Metlike na Dolenjskem. V Argentino je prišel l. 1928 ter je bil zaposlen kot mizar tudi v Buenos Airesu in nekaterih drugih mestih. Nato je odšel v Santa Fe, čez tri leta pa v Chaco, v Roque Saenz Peña, kjer je ostal in se pečal z mizarstvo obrtjo do 1938. leta. Nato pa se je lotil umetniškega dela, katero mu tudi uspeva, kakor se vidi iz njegovih del po raznih razstavah.

Samomor med kiti

koj h kmetom. Morje je bilo še vedno zelo razburkano ter se je nekaj kitov še premetavalo na obali.

Ravnatelj pomorskega urada skoraj ni mogel verjeti pripovedovanju ribičev. Toda mrtvi kiti na obali so dovolj zgovorno potrjevali njihove izpovedi.

Po vrnitvi v Capetown je imel kmalu zatem ravnatelj prirodoslovnega muzeja predavanje o samomoru kitov ter je med drugim povedal: »Z nekaj leti opazujejo prirodoslovci, da se kiti mečejo na obalo in tam poginjajo. Gotovo se je to dogajalo tudi prej, samo da tega ljudje niso opazili. Leta 1928. je se vrglo na škotsko obalo 50 kitov. Leta 1928. je na podoben način poginilo 108 kitov v Simenstownu v Južni Afriki. Vse te samomorilce so preiskali in ugotovili, da so bili popolnoma zdravi. Pri njih tudi niso našli nobenih organskih motenj in so imeli tudi polne želodec. Ko se je leta 1930. pri Zanzibaru vrglo na obalo 87 kitov, se je znanost začela bolj zanimati za te pojave ter so zaradi tega nastale razne domneve. Ena je n. pr. tale: Ko so se živali pri Zanzibaru poginile na obalo, je pihal zelo močan jugozahodni veter. Je nosil s seboj pesek, ki je padal v morje. Nekateri trde, da je pesek zašel v dihalne organe kitov in da je pri njih povzročil nekako agonijo. Zaradi silnih bolečin so živali pobesnele in se vrgle na obrežje. Nasprotno je pa bilo na Škotskem. Tu ni bilo nobenega vetra in tudi morje je bilo mirno. V začetku so mislili, da preganjajo kite druge živali, končno so pa ugotovili, da je samomor pri teh živalih v navadi. Če se požene na obalo vodja skupine, se poganjajo vsi kiti za njim. Najstarejši kiti so skočili iz morja na kopno zadnji. Teden dni potem, ko so že odstranili kite, so še enkrat pregledali obrežje, na katerem so ležale mrtve živali. Obala je bila posuta z velikimi kamni in čerami. Dobri dve miljii vstran je pa bilo obrežje peščeno. Na peščenem delu obrežja se kiti niso marali poganjati na suho, verjetno zaradi tega, da jih morje ne bi zopet potegnilo nazaj.

Iz Trsta

Dr. Piva na obisku v mladinskih počitniških kolonijah. — Federale dr. Piva je obiskal počitniške kolonije fašistične mladine v Bazovici in na Katinari pri Trstu. Mladina je sprejela najvišjega predstavnika fašizma v tržaški provinci z velikim navdušenjem ter mu je predvajala razne svoje igre in nastope. G. tajnik se je prepračil, da je v fašističnih počitniških kolonijah za mladino vzorno poskrbljeno.

Smrt rojaka v Zagrebu. Vse Borštane je potrla in presenetila vest, ki je te dni prišla iz Zagreba. Že na velikonočni ponedeljek je tam umrl rojak Rudolf Zerjal, ki je živel v Zagrebu že nad 40 let. Zlastne novice pa niso mogli poprej sporočiti njegovim domačim. Vsem sorodnikom naše sožalje!

Nesrečni padci. 30 letni Ivan Parovel iz Boršta se je peljal na kolesu v Ricmanje, kjer so praznovali opravilo. Na lepem je tako nesrečno padel, da si je zlomil nogo. — V via Maiolica je zletel po tlaku 16 letni Ivan Nemec ter obležal z zlomljeno levo nogo. — V via della Guardia je padel 14 letni Bruno Coloni ter si razbil čelo. — Huda nesreča se je pripetila v Barkovljah 43 letnemu trgovcu Rudolfo Paljaku, ko se je hotel zaviti na tramvaj, mu je na stopnici spodrsnilo ter je padel po tleh. Dobil je težke poškodbe. — V via dell'Istra se je ponesrečil pri padcu na ulici 37 letni Ferdinand Ram ter si razbil nos in obraz. — Na vožnji iz Ban v Trebič se je s kolesom ponesrečil 37 letni mehanik Anton Ficko. — Hudo se je ponesrečila 27 letna Karla Pauli. — Pri kopanju v kopališču Exelsior v Barkovljah je zadela nesreča

pozabiti! Ali v sili je človek iznajdljiv: »Lekarne mi ga ni vrnil.«

»Zahtevati bi ga morala. Kaj pa, čete ta zdravila ne ozdravijo in jih boš morala še kupiti? Zastonj ti drugega recepta doktor ne napiše!«

Brat je imel prav.

»Ko pojde kdo v mesto, naj stopi v lekarno in zahteva recept!«

Metko je zabeležil pri srecu.

»Kako da nisi šla k okrožnemu zdravniku?

Pravijo, da je boljši in cenejši kot okrajni.« Sestra

je menda le zato toliko silila v Metko, ker je bila

radovedna, kako zdravniki preiskujejo bolnike,

Metka pa ji ni hotela na drobno razložiti tega.

»Saj sem bila najprvo pri okrožnem, pa ga

ni bilo doma!« Strahota, kako se je Metka nava-

dila lagati! Laž je kar ležala na jeziku. Niti v

zadrego je niso več spravljala radovedna, vsako-

vrstna vprašanja.

Oče je okrajnega zdravnika poznal, bil je že

v njihovi zidnici. In Metka je očetu brala z obra-

za, da poišče prvo priliko in zopet povabi zdrav-

nika na kupico vina. Pa ne bo ob tej priliki po-

zabil vprašati, kako je z Metkino boleznijo, ni

dvomila.

O, težje in nevarnejše je bilo skrivati, lagati

in goljufati, kakor si je Metka od kraja mislila.

Verjeli so, da so tisti praški drago zdravilo, ver-

jeli so, da ji je tisto tekočino za grgranje zapisal

zdravnik. Skoditi ji oboje ni moglo, koristiti pa

tudi ne. In ko použije vse praške, pogrra vso

vodo, boljše pa ne bo? In če oče naleti kje na

okrajnega zdravnika? In če pojde kdo v mesto?

France gre večkrat s konji. France komaj čaka,

da ji kje kaj pomore in postreže. France bi kar

zapregel konje, jih pogal v drnce, ustavil pred

lekarno: Gospod lekarne, tisti recept prosim!

K vsem bolečinam se je sedaj pridružila tudi

še skrb, da ne odkrijejo njene laži in goljufije.

O, koliko, koliko je tiste ure, dneve, tiste

strašne tedne, tiste neskončne mesece pretrpela

19 letnega uradnika Marcela Skoriča iz vie Rosetti 11. Pri skoku v vodo je zadel ob dno in si pretresel možgane. — Vsi ponesrečenci se zdravijo v bolnišnici kraljice Helene.

Iz Belgrada

Ureditev položaja nemške narodnostne skupine v Srbiji. Srbske »Službene Novine« so prejšnjo sredo objavile naredbo sveta komisarjev o pravem položaju nemške narodnostne skupine v Srbiji. Po tej naredbi se nemški skupini pridaja javnopravni značaj ter dobi avtonomijo na političnem, kulturnem, gospodarskem in družabnem področju v okviru obstoječih zakonov. Člani nemške narodne skupine v Srbiji so v vsem enakopravni s Srbi, predvsem, kar se tiče službenih mest v upravi, položaja v gospodarskem življenju in pridobivanja premičnin ter nepremičnin. Zagotovljena ji je tudi popolna svoboda nemškega narodnega značaja nacionalsocialistične ideologije in vzdrževanja narodnih in prosvetnih zvez z nemško materinsko zemljo. Uredba je stopila takoj v veljavo.

»Novo Vreme« z dne 24. julija objavlja naslednje uradno poročilo: »V borbah s komunističnimi tolpami med Topolo in Palanko se je posrečilo ujeti 16 članov te tolpe. Vse osebe so bile ustreljene.«

Nova policijska ura v Belgradu. Ker so razni komunistični in jugovski sabotežji motili redno obnovu mesta, ki je napovedala tako lepe uspehe, je bilo nemško poveljstvo prisiljeno znova zavesti v Belgradu neke vrste obsedno stanje ter je v tem smislu skrajšalo tudi policijsko uro. Po novi odredbi je določena policijska ura za vse delavnike na 20. uro, za sobote in nedelje pa na 19. uro. Judje smejo priti na ulice samo med 6. in osmo uro. (Donauzeitung.)

Smrtna kazen za prikrivanje orožja. Nemška vojska sodišča so v zadnjih dveh tednih izrekla 12 smrtnih obsodb proti prebivalstvu, ki kljub neštetim pozivom ni hotelo izročiti orožja. Vseh 12 smrtnih obsodb je bilo tudi izvršenih. (Donauzeitung.)

D. N. B. poroča iz Belgrada: »Kljub številnim opozorilom, židovsko-komunistični elementi nadaljujejo svoje razdiralno delovanje. V okviru potrebnih protikuropov so oblasti večerj (28. t. m.) postrelile veliko število židov in komunistov, ki so jih zalotili pri izvrševanju sabotaže.«

Novi most čez Savo v Belgradu. Nemška organizacija je že pričela graditi novi most čez Savo, ki bo vezal Belgrad z Zemunom. Most bo stal štiri sto m višje od prejšnjega ter bo dolg 400 m. Imel bo zvezo s postajo, na zemunsko stran bo prišel zadaj za velesejmskim prostorom.

Iz Hrvatske

Hrvatski poslanik v Bratislavi. Za prvega hrvatskega poslanika v Bratislavi je imenovan dr. Toth, ki je bil od leta 1940 pa do razpada biv. Jugoslavije glavni ravnatelj Prizada v Belgradu. Minister dr. Toth je že odpotoval na svoje novo službeno mesto.

Hrvatski zrakoplovci so prisegli zvestobo tudi voditelju Hitlerju. Te dni je dopotoval iz Berlina v Zagreb zrakoplovni ataše pri berlinskem hrvatskem poslanstvu, podpolkovnik Marijan Dolanski ter je v svojem poročilu navajal, da so bili hrvatski zrakoplovci povsod v Nemčiji nadvse prisrčno sprejeti. Ko so prisegli na določena mesta, so bili po njegovi izjavi srečni, da so mogli pretekle sredo odnoso soboto položiti prisego razen poglavniku in neodvisni državi Hrvatski tudi voditelju Adolfu Hitlerju. Hrvatski zrakoplovci bodo ostali v Nemčiji na kurzu samo nekaj časa, nato bodo pa odleteli na vzhodno bojišče.

Društvo za olepšanje mesta Zagreba je izročilo merodajnim činiteljem načrt za zidavo velike džamije v Zagrebu. Džamija bo stala na enem najlepših mest v Zelenjaku.

Konferenca za razdelitev voznega parka biv. Jugoslavije. Pod predsedstvom pomočnika biv. prometnega ministra v Belgradu inž. Senjanovića potuje prihodnje dni na Dunaj zastopstvo hrvatskih državnih železnic, ki bo na dunajski konferenci z delegati drugih v pošte prihajajočih držav sodelovalo radi razdelitve železniškega voznega parka bivše Jugoslavije.

Bankovci po petdeset in petsto kun, ki jih tiskajo v Nemčiji, bodo prispli v Zagreb te dni.

Nove hrvatske dopisnice so prišle v promet. Dopisnice so tiskane na belem papirju ter imajo v zgornjem desnem oglu enokonsko znamko s hrvatskim grbom in ustaško črko »U«.

Zidovska in srbska podjetja v Zagrebu prevzemajo hrvatski privatni nameščenci, člani Zveze hrvatskih privatnih nameščenikov.

Ministrstvo za zdravstvo je odobrilo kredit 2 milijona dinarjev za dovršitev palače Higienškega zavoda v Sarajevu.

Skupina članic »Ustaške mladine« je te dni odpotovala na državno tekmovanje nemških vseučilišnic v Darmstadt.

Poglavnik je oni dan obiskal Matošev brat ter mu je izročil lepo vezana izbrana dela A. G. Matoša in njegovo posmrtno masko.

Metka! Tega niti povedati ne more človeški jezik in beseda! Tisti pa, ki bi edini mogel in moral reči tolažilno in odrešilno besedico, tisti je molčal ko grob. Zaman je povpraševala pismošeno. Od Tineta ni bilo glasu. Kolikokrat se je vsedla k pisanju, koliko pisem je začela, dokončala nobenega, odpotala ni niti dopisnice. Nesčetokrat je v nočeh brez spanja sklenila: Jutri mu gotovo pišem. Podnevi ji je brnil ponos. Saj mora, mora pisati najprvo on! Pa ni in ni pisal!

Pojedla je vse praške, pregrgala vso vodo, boljše ji ni bilo. O, saj ne bi nihče vedel, da ji ni boljše, če bi bila ponoči sama. Ali sestro je tako skrbela njena bolezen, da je čula, kako je vstala v trdni temi, ko je Metka mislila, da najtrdnje spi. Če bi sestre ne bilo, bi Metka zakrila pred Matrojo bolezen. Tako skrbna in vsiljiva je bila včasih sestra, da jo je Metka v trenutkih jeze zasovražila. Kdo jo prosi, naj lazi za Metko? Metka je zadnje dneve vse pogostje bežala pred domačimi in se jim skrivala. Kadar je mislila, da je nihče ne vidi, je obstala, roke so ji omahnile ko mrtve ob bokih, zarla se je nekam v polje. Gledala, gledala je pred se, pozabila je nase, pozabila, kje je, na vse je pozabila. Ob takih trenutkih pa vselej zaskrbljen sestrin glas: Metka, za božjo voljo! Ze zopet?

Metki ni bilo nikjer več obstanka. Šla bi, šla kamor koli, samo proč, proč od doma, daleč proč, med ljudi, ki je ne poznajo! Ali kam naj gre bolna? O, da ni bolna! Ne bi imela že zdavnaj več prilike, sestra, da me mučiš! Ali kdo jo sprejme bolno v službo?

Tisto zamaknjenje, strmenje v polje je očeta bolj skrbelo ko njena bolezen sama. Bog zna, kako je tiste trenutke opisala sestra, pretiravala je gotovo, sicer bi oče ne mogel priti do zaključka: »Nekaj jo mori. To je vsa njena bolezen!«

»Kaj?« je bila v skrbih mati.

»To je tisto, česar ne razumem!«

ČETRTI GOST

Roman.

»Seveda. To se je že po stokrat izkoristilo. Ako slučajno vidite na cesti takega človeka z budilko brez zvonca, ga kar takoj izročite policiji, ker je ta človek brez dvoma nameraval zanetiti kak požar! Če mimo tega dobite pri njem še povečevalno steklo, tedaj pa kar planite nanj, zakaj s takim steklom se more tudi kaj zanetiti! Takšni požigalci so bivali nemara še v starem Egiptu!«

»Sanders se je zamislil. Zazdelo se mu je, da je glas sira Stanleyja jako hudomušen.

»V redu, sir Stanley, toda kolesje budilke, ki smo ga dobili v Sumanovem žepu, prav zares ne more biti isto, kot tisto v Kairu! Tista budilka iz Kaira se je brčias v ognju kaj poškodovala, ali ne? Nemara se je raztalajala in izginila...«

»Seveda,« je dodal Merrywall, in »in to vse je bedarija. Mislim, da je Suman požigalec iz strasti. Toda ne vemo pa, kakšne podatke o njem je imel Hey! Mi tega ne vemo, kaj da je še bilo v tistih petih zavikih.«

Murcia je pomembno pogledala očeta in rekla: »Fergusson je napisal tu nekoliko lepih stvari o gospej Sinclairovi. Ali jih ne bi hotel slisati, oče?«

Sir Stanley je bežno pregledal ostale liste.

»Fergusson je kot nalašč povedal o sleherni osebi kaj neprijetnega. Ko je že sam temu verjel, je na vsak način hotel, da tudi drugi vsi verjamejo in je hotel tako škodovati vsem znanim osebam. Edini, ki mu ničesar ne zameri, si ti, Dennis. Naj-

brž zato, ker te ni poznal. Zdaj vam bom prebral le to, kar je stvarno važno za ta naš slučaj!«

»Seveda nisem imel nobenih dokazov proti Sumanu, kar bi ga moglo spraviti na vislice, vendar on dobro vé, da je meni veliko znanega. Ko sem se želel vrniti nazaj in sem ga prosil, naj me nastavi kot poslovojdvo v svoji londonski pisarni, mi je koj ugodil.

Kadar se Suman kot moj predstojnik ni pravilno vedel z menoj, je bilo že dovolj, da sem dejal: »Veliki požar v Londonu leta 1666! To je zmeraj zaleglo. Nemara je zdaj potrebno, da poudarim, da sem jaz človek, ki se zanimam za mnoge, jako različne stvari. Niti najmanj me ni veselilo, da bi obtičal v kaki pisarni. Ko sem bil sit tega dela v Londonu, sem nenadoma odpotoval na kontinent in sem odnesel s seboj veliko vsoto denarja. Suman me ni prijavil policiji.«

»Zdaj pridejo pripombe k Fergussonovemu zakonu z gospe Sinclairovo in o njenem srečnem življenju,« je pripomnil sir Stanley. »Toda, kaj bi poslušali te srečne izbruhe. Izpustil jih bom, ker so brez pomena za nas. Zdaj bom prebral tisto, kar smo želeli zvedeti in sicer o tisti noči v Heyjevem stanovanju:«

»Prijetno je, če se od časa do časa snideš s starimi znanci. Prošli ponedeljek sem šel obiskat svojo ženo. Nisem prepričan o tem, ali je zares verjela, da bi bil mrtev, saj je jako pametna ženska. Prav prirčno me je sprejela. Koj sem si mislil, da ima nekakšne namene z menoj. In nisem se motil.

Pripomniti moram še, da nisem imel nikoli prilike, da bi se spoznal s Feliksom Heyem. Ne vem, počemu se je zanimal zame in kako da mu je prišlo

na mar, da mu želim smrt. Prav tako si niti misliti ne morem, kako da si je prilastil negašeno apno in fosfor, ki sem ju včasih uporabljal. Ta človek je bil nor. Moja žena mi je nekaj pravila o njem. Menda ga je hotel nekdo umoriti z zastrupljenim pivom.

Tedaj se je Hey spomnil, da bi pozval k sebi vse tiste osebe, ki je menil o njih, da mu strežejo po življenju. Kako da je to moja žena zvedela, mi ni znano. Predlagala mi je pa, da naj brez Heyeve vednosti tudi jaz prisostvujem temu sestanku, ker se je ona bala, da se ji ne bi kaj pripetilo. Seveda mi je bilo to lahko storiti. Saj poznam to hišo kot svoj lastni žep. Potrebno je bilo, da sem počakal v Sumanovi pisarni. Moja žena mi je rekla, da bo pustila odprta vrata Heyevega stanovanja. Tako da bi mogel pozneje, ko bodo že vsi gostje zbrani v jedilnici, priti v stanovanje in prisluškovati. Bona je dobro poznala Heya kot klepetaka in hvaleščavca. Prepričana je bila, da bo tisti večer povedal, da ima obtežilni material in nemara bo tudi povedal, kje da ga ima. Moja žena je vedela, da jaz lahko izginem, kadar hočem in da znam odpreti sleherni blagajno. Potrebno je bilo le, da bi zvedel, kje da ima Hey te stvari, pa bi koj odšel tja in jih vzel. (V primeru moje žene je šlo za dvojce, z njeno roko napisanih pisem, kjer je bila izjavila, da sta dve sliki, ena Van Dyckova, druga Rubensova, prista originala, čeprav to nista bili. V tem primeru bi jo zadela kazen do pet let ječe.) Če Hey teh stvari ni imel v blagajni kake velike banke, bi zame ne bilo težko priti do njih. V takih primerih se more vsakdo zanesti name.

Za to delo sem zahteval tisoč funtov, a dogovorila sva se za 750 funtov.

Počakal sem, dokler niso bili skupaj vsi Heyevi znanci in takrat sem e ponarejenim ključem odprl Sumanovo pisarno. Če bi bil kdo prišel tja, bi bil storil, ko da ondi delam. Pa ni bilo nikogar, tudi Sumana ne. Ob enajstih in deset minut sem odšel k Heyu. Bil je v kuhinji s svojimi gosti. Ta tepec je prav tedaj z raznimi glasovi oponašal jok novorojenčka.

Skril sem se v spalnico in sem tako videl v jedilnico. In koga sem zagledal najprej? Nikogar drugega kot Bernarda Sumanal! Prišel je bil iz kuhinje in je na pladnju nesel posodo za mešanje koktejl in nekaj kozarčkov. Pladenj je postavil na stolček in se je spet vrnil v kuhinjo. Če policija verjame, da je kdo dal strupa v tisto posodo in v kozarčke takrat, ko je bilo vse v jedilnici, se moti. Prav nič takega se ni zgodilo; prav dobro sem pazil.

Cez nekaj minut nato, so vsi prišli iz kuhinje v jedilnico. Hey je pozval svoje goste, da naj sedijo za mizo. Nato se je začel z osladnim glasom spakovati in je nekako govoril: »Sodržavljani, tovariši, Rimljani, poslušajte me!« in je blebetal vsakršne traparije. Govoril je tako z izbranimi besedami in tako dvomno, da nisem mogel vedeti, kaj da hoče reči in kaj da je vse vedel o vsakem gostu. Vendar je povedal, da je dokazil material spravil pri svojih odvetnikih, Drake, Rogers in Drake. Česa več ni mi bilo treba zvedeti. Medtem so postali gostje nemirni, videti so bili, ko da jih je pijača dobro ukanila, čeprav je vsakdo izpil le silce. Vzroka za to takrat seveda še nisem poznal.

Sir Stanley je dvignil pogled k Blystoneu, in ga vprašal:

Mišek POŠTNI PILOT

Koj nato je bil v velikanskem prostoru tega zrakoplova in je obstal pred skupino obo-
roženih mož.

»Ah, si le prišel!« je vzkliknil eden od njih... »Vrzi orožje proč in se takoj izkrcaj iz svojega letala! Če ti pa kaj drugega brenči po glavi, te pa pošljemo na oni svet!«

Mišek je res izstopil iz letala in se je korajžno postavil pred razbojnike.

»Zakaj ste me privedli semkaj? Ali ne veste, da ovirate s tem pošto službo?«

V odgovor so se mu vsi zagrohotali. »Vprašaj, ali to vemo?« je dejal eden od njih in se je kar zvil od smeha. »No, ta je pa lepa! Zakaj smo pa potem mi tukaj?«

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob 16., 18. in 20. uri

Dramatična ljubljenska zgodba v sren mogočnih Dolomitov

Trpeča srca

Silvia Monto, Camilo Pilot, Dria Paola

Kino Matica, telefon 22-41

Zgubljena žena

Natprikljubljenska italijanska opereta na filmskem platnu. — Luisa Beghi, Elli Parvo, Ugo Landi, Carlo Campanini, Osvaldo Genazzani

Muzika: maestro Giuseppe Petri

Kino Sloga, telefon 27-30

STUDENT NA KRIVIH POTIH

LA GERLA DI PAPA MARTIN — Pretresljiva povest o žrtvah dobrega očeta, ki je storil vse za spreobrnitev svojega sina, ki je začel na slaba pota! — Film je v celoti opremljen s tekočimi slovenskimi napisi!

Kino Union, telefon 22-21

Po steklenih cestah bomo hodili

Pri graditvi novih modernih cest so strokovnjaki za ta javna dela v zadnjem času pričeli betonski mešanici dodajati še stekleni prah. Novo mešanico so napravili tako, da so na sloj betona dali plast mešanice steklene prahu in betona ter so s tem dosegli večjo odpornost površine ceste. Nova mešanica ima pa tudi še to prednost, da se mnogo hitreje suši in je na ta način zgrajeno ceste lahko kmalu izročiti v promet.

Redki spomeniki

Seveda ima tudi na tem polju rekord zopet Amerika, ki ima najbolj čudne in redke spomenike na svetu. Tako stoji n. pr. v mestu Fountain in v dvorišču humorista Roberta Quillena pet metrov visok mramornat steber z napisom: »V spomin na Evo, prvo ženo«. Na vprašanje, čemu je postavil Evi spomenik, je omenjeni humorist odgovoril, da je to storil enostavno zato, ker tega prej še nihče ni napravil. V kraju Enterprise je sredi trga velik podstavek, na katerem stoji pokonci velik bombažni hrošč, ki je pred leti popolnoma uničil letino bombaža ter je s tem prebivalstvo tega kraja prisilil, da se je vrglo na kmetijstvo in povrtino. Spomenik ima pa tale napis: »V najglobljem spoštovanju do bombažnega hrošča in tega, kar je storil kot glasnik blagostanja«. Ko so pred leti odšli Mormoni po prihodu v Salt Lake City na svoja polja, so se pojavili tako močni roji kobilic in drugega mrčesa, da je obstajala nevarnost, da bodo požrle vse do gole zemlje. Tedaj so pa pridrveli v jatah galebi s Slanega jezera in so jih vse pokončali. Zato je še sedaj galeb sveta ptica v Salt Lake City in ima tudi lep spomenik na glavnem trgu. Tudi slon ima v Ameriki že svoj spomenik. Stoji v mestu Somers kot spomin na prvega slona, ki je prišel v Ameriko, in na mestu, kjer je ta žival tudi pokopana. V Little Compton ima spomenik tudi kokoš, ki naj spominja na izvoz Rhode-Islandske kokoške pasme. V Newportu pa stoji končno spomenik, ki je posvečen Michelu Feliksu Corneju, človeku, ki se je prvi upal jesti paradiznik in je s tem obogatil svet z novo dragoceno povrtino.

Tudi konjski repi niso več varni pred tatovi

V zadnjem času so se v Budimpešti pojavile nove vrste tatov, ki delajo velike preglavice policijskim oblastem. Zadnje dni je namreč budimpeštanska varnostna služba dobila vse polno prijav cestnih izvoščikov in ostalih voznikov, da so neznan tatovi ponoči porezali repe vsem njihovim konjem. Tatovi so bili celo tako drzni, da so se ponoči prikradli v konjske bleve in opravili svoje delo medtem, ko so na konje pazili posebni čuvaji. Tako je sedanje vojno stanje ustvarilo tudi novo vrsto tatov, ki so se vrgli na rezanje konjskih repov. Pospešuje jih pa seveda pomanjkanje konjske žime, ki jo je danes težko dobiti tudi za drage denarje.

Malioglasji

V malih oglasih velja pri iskanju službe vsaka beseda L. 0.30, pri ženitovanjskih oglasih je beseda po L. 1.—, pri vseh ostalih malih oglasih pa je beseda po L. 0.60. Davek se računa posebej. — Male oglasje je treba plačati takoj pri naročilu.

Službe

Dobe:

Dobra kuharica

ki bi opravljala tudi druga gospodinjinska dela, čista, pridna in poštena, se sprejme k mali družini. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 10.029. b

Stanovanja

Oddajo:

Dvosobno stanovanje

I. nadstr., Dev. Mar. v Polju, 10 minut od postaje, oddam za 110 lir. Balkon, vrt in klet. Več v Etnspelerjevi ulici 23. Bežigrad. c

Jstejo:

Stanovanje

tri- ali štirisobno, v sredini mesta, z vsemi priključki, isčem. Ponudbe na oglas, odd. Slov. pod št. 10.040. c

Objave

Cenj. goste obveščam, da z današnjim dnem preneham svoj obrat. — Pavlič Ferdo, gostilna, Tržaška cesta. o

Sobe

Jstejo:

Prazno sobo

s stedišnikom ali pa enosobno stanovanje s kuhinjo, isčem. — Ponudbe pod: Mirna stranka brez otrok št. 10025 upravi.

Zlatnina

Vsakovrstno zlato

briljante in srebro kupuje po najvišjih cenah A. Božič, Ljubljana

Frančiškanska ulica 8.

Razno

Monograme za robce in perilo, gumbice, entel, azur, predtisk izvršimo takoj. Tamburiranje oblek, vezanje perila.

Matek & Mikeš

Ljubljana, Frančiškanska ulica nasproti hotela Union

Naročajte in širite »Slovenec« !

L'alluminio nell'industria chimica

L'alluminio, puro o con le sue leghe, ha trovato già, per la sua alta resistenza all'azione corrosiva di molti aggressivi chimici e per la non tossicità dei suoi prodotti di corrosione non poche applicazioni nell'industria chimica. Dai serbatoi per la conservazione dell'acido nitrico alle tubazioni per il convogliamento dei gas, dai mescolatori ai refrigeranti, dai recipienti per la conservazione della birra alle autobotti per il trasporto del latte, alle cisterne per il trasporto del petrolio. Le applicazioni in atto sono numerosissime mentre sono allo studio altre vastissime possibilità.

Aluminij v kemični industriji

Aluminij, čistega ali v njegovih spojinah, so radi njegove velike odpornosti proti razjedalnemu delovanju številnih kemičnih snovi in radi nestrupenosti njegovih raztopin že nekdanj uporabljali v kemični industriji v ne malih količinah. Od rezervoarjev za hranjenje solitrne kisline do raznih cevi za napeljavo plina, od mešalnikov do hladilnikov, od posod za hranjenje piva do avtobusov za prevoz mleka in do cistern za prevoz petroleja. Načini današnje uporabe aluminija so že skoro neštevilni, proučujejo pa se še neizmerne možnosti.

Alluminio-Aluminij

METALLO DEL DOMINIO-GOSPODUJOČA KOVINA

E' COMPLETAMENTE ITALIANO-JE POPOLNOMA ITALIJANSKA